

Taloussarvio 2025

Taloussuunnitelma 2026–2027

Sisällysluettelo

1.	Kunnanjohtajan katsaus	1
2.	Yleisperustelut	3
3.	Talousarvion laadinta ja sitovuus	8
4.	Kunnan henkilöstö ja organisaatio	9
5.	Kuntastrategia ja tavoitteet	13
6.	Käyttötalousosa	14
6.1.	Hallintotoimi	15
6.2.	Sivistystoimi	26
6.3.	Tekninen toimi.....	33
7.	Tuloslaskelmaosa	37
8.	Investointiosa	40
9.	Rahoitusosa	42
10.	Vesihuoltolaitoksen taseyksikkö.....	44

1. Kunnanjohtajan katsaus

TE-uudistus astuu voimaan vuoden 2025 alusta. Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen muodostavat Sastamala, Ikaalinen, Parkano, Hämeenkyrö, Kihniö ja Punkalaidun. Työllisyyden hoidon ohella työllisyysalueiden tehtävänä on kunnan elinvoiman vahvistaminen. Kotouttamis-uudistuksen tavoitteena on vahvistaa maahan muuttaneiden työllisyyttä ja selkeyttää julkisten toimijoiden vastuita ja tehtäviä. Uudistus käynnistetään valmiiksi alimitoitettulla rahoituksella ja samalla kuntien vastuu työllisyydenhoidon kustannuksista lisäävät kunnan menoja.

Vuoden 2025 aikana hyvinvointialueet tekevät mittavia taloudellisia säästötoimenpiteitä, jotka ulottuvat ehkä Punkalaitumelle saakka. Ensi vuoden sote-kiinteistöjen vuokratulot on lakisääteisesti turvattu, mutta millaisilla vuokrasopimuksilla jatketaan vuonna 2026 on tässä vaiheessa arvailujen varassa. Ennakoimme, että sote-kiinteistöjen vuokratulot tulevat vähenemään n. 100 000 eurolla vuoden 2026 alusta. (Vuokratulojen menetyksiä ei ole huomioitu suunnitelma vuosissa, koska neuvottelut ovat vielä Pirhan kanssa kesken.)

Punkalaitumen taloutta haastaa koko Suomea koettelevat väestörakenteen muutokset. Erityisesti lasten ja nuorten ikäluokkien supistuminen vaatii älykästä sopeutumista. Uskon, että vuoden aikana löytyy keinoja kuntatalouden parantamiseksi. Talouden tasapainottaminen ja muutoksien läpivienti vaatii toki päättäjiltä rohkeutta ja halukkuutta pitää ohjat tulevaisuudessakin omissa käsissä.

Vuoden 2025 talousarvio on laadittu alijäämäiseksi -321 500 euroa. Synkkyteen ei kannata vaipua, vaan keskittyä perustyöhön, yhdessä tekemiseen ja positiivisen vireen ylläpitämiseen. Punkalaitumen kunnan taloudellinen tilanne on hyvä ja vakaa. Kunta on pystynyt tarjoamaan huomattavasti lakisääteisiä parempia ja laadukkaampia palveluita. Kunnan taseessa on ylijäämää vuoden 2023 lopussa n. 5,6 milj. euroa. Muutama huono vuosi eivät vielä käänne taseemme vahvaa tilannetta katastrofaalisesti, mutta talouteen syventymistä tarvitaan. Talousarvio vuonna tehdään samanaikaisesti ns. pienempiä säästötoimenpiteitä, joista mm. teknisen toimen yhteistoimintaneuvottelut ovat parhaillaan käynnissä.

Toimintatuotot arvioidaan olevan 1 676 500 euroa, toimintakulut -9 878 700 euroa, joten toimintakatteeksi muodostuu -8 202 200 euroa. Verotuloja arvioidaan kertyvän 5 516 000 euroa (kunnallisveroa 4 312 000, yhteisöveroa 430 000 ja kiinteistöveroa 774 000). Valtionosuuksia on arvioitu 3 584 700 euroa. Rahoitustulojen ja menojen arvioidaan olevan yhteensä -74 500 euroa. Vuosikatteen muodostuu 824 000 euroa ja se ei riitä kattamaan -1 172 600 euron poistoja. Tilikauden tulokseksi arvioidaan -321 500 euroa. Talousarviossa lainakanta lyhenee 400 000 eurolla, joten velkavastuu vuoden 2025 lopussa on 5 665 000 euroa eli noin 2 194 euroa per asukas (2 444 €/as v. 2023).

Vuoden 2025 investointien menot ovat 2 800 000 euroa, joista yksittäinen suurin investointi on runkovesilinjan uusiminen Kanteenmaan vedenottolaitoksen ja alavesisäiliön välille. Muutoin vuoden 2025 investoinnit pidetään maltillisena 300 000 euroa. Investoinnit katetaan kassavaroin, joten kunnan lainakanta ei kasva.

Kunnan tavoitteena on saada myytyä Yrittäjäatalo, Haukankosken tilat sekä edistää Kiinteistö Oy Pietarinviraston osakkeista luopumista vuoden 2025 aikana ja suunnitelmavuosien 2026-2027 aikana suunnitella ja järjestellä kirjaston, terveysaseman, Pakarin, kunnanviraston ja koulujen toimintoja niin, että kiinteistömassaa onnistuttaisiin pienentämään.

Henkilöstö on kunnan tärkein resurssi. Ilman osaavaa ja motivoitunutta henkilöstöä kokonaisuus ei toimi. Tunnistamme ajoittain liiallisen kuormituksen oireita, jotka johtuvat osittain liiallisista henkilöstövaihdoksista. Uskon, että kun puitteet perustehtävän hoitamiseen ovat kunnossa, pysyy kuormitus kohtuullisena. Puitteisiin, erityisesti johtamiseen, esihenkilötyöhön, tiedonkulkuaan, vuorovaikutukseen ja henkilöstöhallinnon prosessien yhdenmukaistamiseen on panostettava. Työterveyshuollon sopimuksella pyritään parantamaan työterveyshuollon palvelun kattavuutta, saatavuutta sekä laatua ja sitäkin kautta edistämään työntekijöiden työkykyä.

Talousarviossa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää tarkkaa ja järjestelmällistä talouden seurantaan. Kustannusrakenteen kehitys ja laadukkaiden palveluiden varmistaminen edellyttävät myös entistä tiiviimpää yhteistoimintaa lähialueen kuntien, hankkeiden ja järjestöjen kanssa. Vuoden 2025 aikana saamme pohdittavaksi, pitäisikö meidän yhdessä muodostaa Läntisen Pirkanmaan rakennusvalvonta-alue yhdessä Sastamalan, Ikaalisen, Parkanon, Hämeenkyrön, Kihniön kanssa. Ympäristöterveydenhuollon osalta kuulumme jo Sastamalan ympäristöjaostoon ja työllisyyden osalta Läntisen Pirkanmaan työllisyyslautakuntaan. Ehkä jatkossa tarvitsemme myös yhteisen rakennus- ja ympäristölautakunnan.

Punkalaitumen tavoitteena on olla haluttu asuinpaikka, jossa asukkailla on työtä, hyvät peruspalvelut ja turvallinen ympäristö. Lähtökohtana kehittämistyölle ovat kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen, kuntalaisten turvallisuus ja työssäkäyntiedellytykset. Hyvä palvelujen laatu, tavoitteellinen yhteistyö yritysten ja järjestöjen kanssa elinkeinojen kehittämiseksi ja aktiivinen viestintä ovat tulevan vuoden toiminnan kärkenä.

Punkalaidun voi menestyä vain, jos se on hyvä ja osallistava verkosto, johon kaikki ihmiset ja seutukunnat voivat osallistua ja antaa panoksensa. Toivotan meille kaikille menestystä tässä työssä!

Punkalaitumella 3.12.2024

Tiina Pelkonen

2. Yleisperustelut

Kuntalaisten hyvinvointi

Kuntien toimintaympäristössä ja tehtäväkentässä on tapahtunut viime aikoina suuria muutoksia. Kuntien rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä korostuu entisestään ja hyvinvointinäkökulma pitää huomioida entistä laajemmin kuntien päätöksenteossa ja tehtävissä.

Punkalaitumen kunta seuraa ja mittaa kuntalaisten hyvinvointia monipuolisen tietopohjan avulla ja raportoi vuosittain hyvinvoinnin muutoksista päätöksenteon tueksi. Hyvinvointikertomus tunnuslukuineen tullaan integroimaan osaksi kunnan talousarviota ja tilinpäätöstä. Hyvinvointikertomuksen tiedot pohjautuvat tunnettuihin laajasti väestöä koskettaviin seurantatietoihin, kuten kouluterveyskyselyn tuloksiin ja sairastavuusindeksiin.

Kunnilla on paras lähtökohta tunnistaa asukkaidensa tila ja vaikuttaa ihmisten hyvinvointiin pehmein keinoin. Hyvinvointialueen ja kunnan yhdyspintatyön onnistuminen on elintärkeää ja onnistuakseen edellyttää myös kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyötä ja kohtaamista. Yhdyspinnat oppilashuoltoon, varhaiskasvatukseen, vanhusten elämään, työllisyyden hoitoon ja ehkäisevään päihdetyöhön on luotava ainakin osittain uudelleen ja pidettävä kunnossa.

Kunnan vaikuttajatoimielimet nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvosto sekä elinvoimaneuvosto ovat keskeisiä välittäjiä kuntalaisten tahdon ilmaisussa. Hyvinvointijaosto on työväline yhdyspintatyön koordinoinnissa ja suunnittelussa.

Edellytykset väestön hyvinvoinnille luodaan arkitoiminnassa koulussa, liikuntaharrastuksissa, kulttuuritapahtumissa, hyvällä ravitsemuksella ja asumisympäristön viihtyisyyden avulla. Prosessi-indikaattoreita on ennakoitu valittavan 15 kpl ja tulosindikaattoreita 6 kpl.

Kuntajohdon indikaattorit ovat

- kuntalaisten elintapojen raportointi
- väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kuvaavat mittarit
- hyvinvointi ja terveystavoitteiden toteutuminen
- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijuus
- asiakasraadit ja foorumit

Liikunnan indikaattorit ovat

- lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden raportointi
- seurojen, yhdistysten ja kunnan yhteiskokous
- kohdennetut liikkumisryhmät lapsille ja nuorille
- vaikutusten ennakoarviointi (EVA)
- liikunnan edistämisen poikkihallinnollinen työryhmä

Peruskoulutuksen indikaattorit ovat

- kouluympäristön ja -yhteisön tarkastus
- oppilaiden poissaolot
- liikuntavälitunnit
- kouluruokailusuosituksen noudattaminen

Kulttuurihyvinvoinnin indikaattorit ovat

- kulttuuriin osallistumisen kynnyksen madaltaminen

Tulosindikaattorit ovat

- valitut kouluterveyskyselyn tulokset
- koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä
- toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat osuus vastaavan ikäisestä väestöstä
- työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä
- kaatumiseen ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön

(<https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/>)

Kuntalaisten hyvinvoinnin tilaa seurataan erityisesti hyvinvointikertomuksessa.

Kunnan elinvoima

Kuntien nopea eriytymiskehitys näkyy väestökehityksessä, kuntien taloudessa, henkilöstön ja palveluiden saatavuudessa. Merkittävä tekijä kunnan elinvoimassa on elinkeinorakenne ja kunnassa toimivien yritysten määrä. Kunnan elinvoima koostuu monesta muustakin tekijästä kuten kunnan kyvystä vuorovaikutukseen ja uuden luomiseen.

Vahva kansalaisyhteiskunta on kunnan voimavara ja hallinnollisena pääomana voi pitää kykyä hahmottaa ja johtaa kunnan muuttuvia tarpeita oikea-aikaisesti. Sosiaalisena pääomana voidaan pitää hyvää paikallisyhteisöjen verkostoa ja vahvaa paikallisidentiteettiä.

Strategian laadinnan yhteydessä kunnan heikkouksina nähtiin heikko elinvoimaindikaattori, väestörakenne ja väkiluvun väheneminen sekä työpaikkojen vähyys. Mahdollisuuksina nähtiin arvojen muuttuminen, edulliset tontit ja digitalisaatio. Vahvuuksien kolmen kärkeen nousi turvallisuus, luonto ja vahva paikallisidentiteetti. Pahimmat uhkat ovat puolestaan keskittämiskehitys, alueiden eriarvoistuminen ja kuntatalouden heikkeneminen.

Vuonna 2023 kunnassa aloitti vaikuttamistoimielimenä elinvoimaneuvosto, jonka kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kunnanhallitus. Elinvoiman keskeisiä työkaluja kunnassa ovat yritysneuvonta, kunnan näkyvyys ja työllisyyden hoito. Työvoimana elinvoiman vastuualueella on kunnanjohtaja ja työllisyyden osalta hyvinvointijohtaja ja palveluohjaaja. Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue aloittaa toimintansa vuoden 2025 alusta. Työllisyysalueen yhteisenä toimielimenä toimii Sastamalan kaupungin organisaatioon perustettu työllisyyslautakunta. Palvelujen järjestämisessä huomioidaan työllisyysalueen kuntien (Sastamala, Parkano, Ikaalinen, Hämeenkyrö, Punkalaidun, Kihniö) toiminta, työllisyysalueen väestörakenne, asiakkaiden palvelutarve ja muut palveluihin liittyvät olosuhteet. Työvoimapalvelut tuotetaan pääsääntöisesti työllisyysalueen tai sen kunnan lähipalveluina tarkoituksenmukaisessa laajuudessa.

Maaseutuhallinnon palveluita järjestetään yhteistoiminta-alueella Huittinen-Punkalaidun-Säkyli. Huittinen toimii palvelujen järjestäjänä. Punkalaitumella on oma palvelupiste.

Ympäristö

Hinku-verkosto on vuonna 2008 perustettu verkosto, joka kokoaa ilmastomuutosten hillintään sitoutuneet toimijat yhteen. Hinkulaisten tavoitteena on 80 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.

Punkalaitumen kunta on liittynyt työ- ja elinkeinoministeriön, energiaviraston ja Kuntaliiton väliseen KETS-sopimukseen ja sitoutuu sopimuksen toimenpiteisiin ja tavoitteisiin. Punkalaitumen kunta on sitoutunut säästämään energiaa vähintään 7,5 % vuoteen 2025 mennessä vuoden 2019 tasosta.

Pirkanmaan kunnista Akaa, Pälkäne, Urjala, Punkalaidun, Sastamala ja Valkeakoski kuuluvat Etelä- ja Lounais- Pirkanmaan ilmastoekosysteemi hankkeeseen, jota on tarkoitus laajentaa Pirkanmaan reuna-alueiden yhteiseksi hankkeeksi. Hankkeen tavoitteena on yritysten tukeminen ilmastotoimenpiteissä ja innostaminen ilmastotyöhön. Hanke tukee erityisesti kuntien elinvoimatyötä.

Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan vuoksi koko Euroopan energiajärjestelmiin kohdistuu valtavia muutospaineita. Riippuvuus Venäjän fossiilisista polttoaineista on lopetettava. Tarve löytää uusia keinoja säästää energiaa, monipuolistaa energiahuoltoa ja nopeuttaa uusiutuvan energian käyttöönottoa on suuri.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Pirkanmaan hyvinvointialue aloitti toimintansa vuoden 2023 alusta lukien. Kuntalaisten hyvinvointiin liittyvät kiinteästi hyvinvointialueen tuottamat sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen palvelut. Kunnan kiinteistömassaan kuuluvat edelleen sotekiinteistöt, jotka on vuokrattu määräaikaikaisella sopimuksella hyvinvointialueelle. Punkalaitumen kunnan palvelut ovat olleet vuonna 2024 pilottikohteena liikkuvien palveluiden järjestämisessä. Huomiota täytyy kiinnittää edelleen siihen, että liikkuviin palveluihin on tosiasiallisesti mahdollista päästä ja niihin voidaan varata aikoja helposti. Kunta on ollut mukana pilotin ohjausryhmässä, joka on kerännyt myös kokemuksia palveluiden järjestämistavasta.

Hyvinvointialue käy sopimusneuvotteluita vuokraamiaan kiinteistöjä koskien talousarviota laadittaessa. Punkalaitumen osalta on odotettavissa, että Pirha haluaa käyttöönsä vain harvoja kiinteistöjä kokonaisuudessaan ja osia joistakin.

Kunnan hyvinvointialueelle vuokratun kiinteistövarannon suhteen on valmistauduttava vuokrakauden päättymiseen vuoden 2025 lopussa, viimeistään vuoden 2026 lopussa, ja todennäköisiin muutoksiin esimerkiksi niiden käyttötarkoituksissa. Sote-kiinteistöjen käyttömahdollisuudet vaihtoehtoisin tarkoituksiin vuokrakauden päätyttyä selvitetään samoin kuin kiinteistöjen omistusjärjestelyt siltä varalta, että Pirkanmaan hyvinvointialue ei tosiasiallisesti tarvitse ja käytä niitä palveluiden tuottamiseen. Varaudutaan myös hyvinvointialueelle vuokrattavien kiinteistöjen yhtiöittämiseen niin, että muodostettava kiinteistöyhtiö voi toimia kannattavasti siten, kuin lainsäädäntö yhtiöiltä edellyttää. Kunnan talouteen muutoksilla ennakoidaan olevan vaikutusta jo suunnitelmakaudella, mutta vaikutukset eivät ole vielä konkretisoitavissa.

Pirkanmaan hyvinvointialueen lukuisat yhdyspinnat aiheuttavat merkittävän lisäkuorman myös Punkalaitumen viranhaltijoiden työhön, ja on hyvin mahdollista, että osa rajapinnoista jää vaille huomiota. Pirkanmaan hyvinvointialueeseen on perusteltua vaikuttaa niin, että yhdyspintatyö olisi mahdollista ja sillä olisi myös mahdollista aitoon ja vaikuttavaan yhteistyöhön myös kunnan näkökulmasta.

Väestö

Tilastokeskuksen väestöennuste vuoteen 2035 on Punkalaitumen osalta laskeva. Ennakkotilaston mukaan Punkalaitumella on asukkaita vuoden 2025 lopussa yhteensä 2 582 henkeä ja vuoden 2035 lopussa 2 267 henkeä.

Ikäryhmä 15–64 -vuotiaat vähenee ennusteen mukaan vuodesta 2024 vuoteen 2035 yhteensä 200 hengellä (-15,0 %) ja ikäryhmä 0-14 -vuotiaat vähenee 109 hengellä (-38,7 %). Kehitysnäkymä on huolestuttava, mutta valitettavasti hyvin tyypillinen Suomen kuntien kohdalla.

Omavaraisennuste 2024: Väestö 31.12. muuttujina Alue, Vuosi, Tiedot, Sukupuoli ja Ikä

	Väestö 31.12. (omavaraisennuste 2024)											
	Yhteensä				Miehet				Naiset			
	Yhteensä	0 - 14	15 - 64	65 -	Yhteensä	0 - 14	15 - 64	65 -	Yhteensä	0 - 14	15 - 64	65 -
Punkalaidun												
2024	2 615	282	1 331	1 002	1 352	148	718	486	1 263	134	613	516
2025	2 582	262	1 317	1 003	1 334	140	708	486	1 248	122	609	517
2026	2 547	253	1 286	1 008	1 316	136	688	492	1 231	117	598	516
2027	2 514	239	1 272	1 003	1 299	127	686	486	1 215	112	586	517
2028	2 480	226	1 256	998	1 281	118	676	487	1 199	108	580	511
2029	2 449	220	1 229	1 000	1 265	113	666	486	1 184	107	563	514
2030	2 417	210	1 211	996	1 248	108	652	488	1 169	102	559	508
2031	2 386	195	1 200	991	1 232	100	645	487	1 154	95	555	504
2032	2 356	188	1 182	986	1 216	98	638	480	1 140	90	544	506
2033	2 327	177	1 165	985	1 201	96	621	484	1 126	81	544	501
2034	2 297	177	1 137	983	1 185	95	605	485	1 112	82	532	498
2035	2 267	173	1 131	963	1 169	91	601	477	1 098	82	530	486

Työllisyys

Pirkanmaalla oli elokuun 2024 lopussa 27 328 työtöntä työnhakijaa. Määrä on kasvanut viime vuoden elokuusta 4 661 henkilöllä. Lomautettuja on 1 746 henkilöä ja kasvua vuositasolla on 321 henkilöä. Pirkanmaan työttömyysaste oli 10,6 %.

Punkalaitumen työvoiman suuruus 31.08.2024 oli 1 015 henkilöä (1 038 henkilöä) ja työttömien osuus työvoimasta oli 5,6 % (6,8 %). Työttömänä elokuussa 2024 oli yhteensä 57 henkeä (71). Työttömistä oli yli 50-vuotiaita 19 (23), alle 25-vuotiaita oli 6 (6) työtöntä ja pitkäaikaistyöttömiä oli 15 (18). Suluissa luvut 30.9.2023. Työttömyys vaikuttaa kunnan talouteen paitsi verotulojen laskuna, niin myös kustannusten nousuna. Esimerkiksi kunnan osarahoittama työmarkkinatuki kasvaa. Kunta korvaa vuonna 2024 70 % yli 1000 päivää työttömänä olleiden työmarkkinatuesta. Vuoden 2025 alusta voimaan tulevan työllisyyslain nojalla kuntien kustannukset työttömyydestä kasvavat merkittävästi, kun kunnat vastaavat jatkossa kaikista työttömyyden kustannuksista. Arvioidaan, että kunnan kustannettavan työttömyyden aste kaksinkertaistuu noin 5,6 %:sta yli 10 %:iin. Työllisyyden kuntakokeilu päättyy 31.12.2024.

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue

Vuoden 2025 alusta aloittaa Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue, jonka vastuukuntana on Sastamalan kaupunki. Alue muodostaa vaaditun yli 20 000 työllisen työllisyysalueen, jonka päätöksenteosta vastaa Sastamalan kaupungin organisaatioon sijoitettu työllisyyslautakunta.

Työllisyysalueen aloittaessa työllisyydenhoidon palvelut siirtyvät TE-toimistoista kuntien vastuulle. TE-toimistot lakkaavat uudistuksen myötä. Kunnille siirtyy samalla myös kustannusvastuu työllisyysalueiden toiminnasta. Samalla kunnille siirtyy laajasti myös kustannusvastuu työttömyyden aiheuttamista kustannuksista. Työttömyyksen pitkittyessä myös kuntien vastuu kasvaa. Palkkatuettu työ ei vuoden 2025 alusta lukien vapauta kuntia työttömyyden kustannusvastuusta. Samoin työllisyyskoulutuksien ja starttirahojen kustannukset katetaan työllisyysalueiden eli kuntien talousarvioista. Punkalaitumen kunnan osalta kustannusvastuu kasvaa arviolta noin 400 000 eurolla nykytuotoisilla palveluilla.

Pääosa työllisyysalueen yhteisistä työntekijöistä työskentelee Sastamalassa ja alueen palveluksessa. Punkalaitumelle ei siirry henkilökuntaa uudistuksen myötä, mutta kunnan toimesta tarjotaan edelleen elinvoimapalveluita, kuten yrityspalveluneuvontaa ja asiointipisteen palveluita.

Riskienhallinta

Kuntalain mukaan kunnanvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja kunnanhallituksen tulee huolehtia sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Riskien hallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä.

Kunnanvaltuusto on 8.6.2022 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Kunnanhallitus on 31.10.2022 hyväksynyt tarkennetut ohjeet. Talousarviossa kuvataan toiminnan kannalta avainriskit, niiden vaikutukset ja toimenpiteet riskin hallitsemiseksi. Seuranta ja raportointi toteutetaan osavuosikatsausten ja toimintakertomuksen yhteydessä. Johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan järjestämisestä omalla toimialueellaan. Henkilöstöllä on velvollisuus ilmoittaa havaitsemistaan epäasianmukaisista tai riskialttiista menettelytavoista. Säännöllinen seuranta ja epäkohtien korjaaminen on osa johtoryhmän työtä.

Erikseen koko organisaation osalta arvioitavat konkreettiset riskit

RISKIEN ARVIOINTI		
Riski	Vaikutus ja toteutumisen todennäköisyys	Suunnitelma ja toimenpiteet riskin hallitsemiseksi
EVA-menetelmää ei käytetä, virheelliset päätökset	Toteutunut/ei toteutunut, arviointien määrä	Merkittävimmistä päätösesityksistä EVA-arviointi laaditun ohjeen mukaisesti
Osaamisen keskittyminen, yhden henkilön takana on paljon osaamista ja hiljaista tietoa	Henkilön vaihtuessa koko organisaation osaamistaso laskee, palvelut heikkenevät, kehittäminen pysähtyy	Huomioidaan toimenkuviissa sijaisuudet/käyttöoikeudet ja huolehditaan aktiivisesta kouluttautumisesta, yhdessä tekemisessä
Muuttuvassa toimintaympäristössä, paineistettuna henkilöstön jaksaminen	Poissaolot lisääntyvät, palvelutaso laskee, kriittiset toiminnot saattavat häiriintyä	Työhyvinvoinnin vuosikello, konkreettiset toimenpiteet yksilö/ vastuualue/kuntatasolla. Työssäjaksamisen tukeminen.

3. Talousarvion laadinta ja sitovuus

Hallintosääntö on uudistettu vuoden 2025 alusta noudatettavaksi. Kunnanvaltuusto päättää kunnan toimielin- ja vastuualuejaon. Vastuualuejako toimii myös talousarvion käyttötalouden sitovuustasorakenteena. Tilivelvöllisellä on erityinen vastuu ja velvoite toimia hyvän johtamis- ja hallintotavan ja eettisten lähtökohtien mukaisesti sekä puuttua toiminnassa ilmeneviin poikkeamiin. Punkalaitumen kunnassa tilivelvöllisiä ovat toimielinten jäsenet, kunnanjohtaja, vastuualuejohtajat ja tehtäväaluejohtajat.

Kunnanvaltuusto päättää tavoitteet, määrärahat ja tuloarviot sitovasti nettotasolla vastuualueittain, mikä ohjaa kunnan tehtävien hoitoa. Toimielimet tarkentavat käyttösunnitelmat tehtäväaluetasolla ja tehtäväaluejohtaja päättää määrärahoista kustannuspaikoittain. Talousarvion hyväksymisen jälkeen kunnanhallituksella ja lautakunnilla on vielä mahdollisuus muokata käyttösunnitelmiaan ja siirtää määrärahoja tehtäväalueiden ja kustannuspaikkojen kesken. Kunnan kokonaistalouden hallinta edellyttää, että toimielimet suunnittelevat toimintansa niin, että valtuuston vastuualueille osoittamat tuloarviot toteutuvat ja määrärahat riittävät. Käyttösunnitelmien tulee olla hyväksyttynä 28.2. mennessä.

Vastuualueen ja tehtäväalueen johtajan on huolehdittava talousarvion määrärahojen ja tavoitteiden toteutumisen seurannasta ja raportoinnista riittävällä tarkkuudella sekä tarvittaessa ryhdyttävä toimenpiteisiin suunnitelmien toteuttamiseksi. Mikäli määrärahat eivät näytä riittävän tai tavoitteet eivät toteudu, vastuualuejohtajan on hyvissä ajoin tehtävä talousarvion muutosesitys. Esitys tehdään vastuualuetasolla.

Investointiosaan otetaan määrärahat aktivoitavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä osakkeiden ja osuuksien hankintamenoihin. Mikäli investoinnin hankintameno arvioidaan jakaantuvan kahdelle tai useammalle vuodelle, hyväksyy valtuusto investoinnin hankintamenoa koskevan kokonaiskustannusarvion. Investoinnin aktivointiraja on 10.000 euroa.

Kunnan talousarvion laadinta on ollut syksyllä 2024 edelleen haastavaa muun muassa työllisyysalueiden aloittamisen ja niiden aiheuttamien rahoitusmuutosten sekä valtion yhtäkkisesti kohdistamien säästöjen vuoksi. Kuntien rahoitusjärjestelmän kokonaisuudistus on välttämätöntä jo lähivuosien aikana, jotta jonkinlainen ennakoitavuus tulevasta rahoituskehityksestä palautuisi. Tekeillä oleva valtionosuusuudistus rajoittuu ainoastaan peruspalveluiden valtionosuuksien uudistamiseen, jonka lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiin valtionosuuksiin on tulossa muutoksia. Kummankaan valtionosuusuudistuksen arvioluvut eivät ole tiedossa suunnitelmakaudelle.

4. Kunnan henkilöstö ja organisaatio

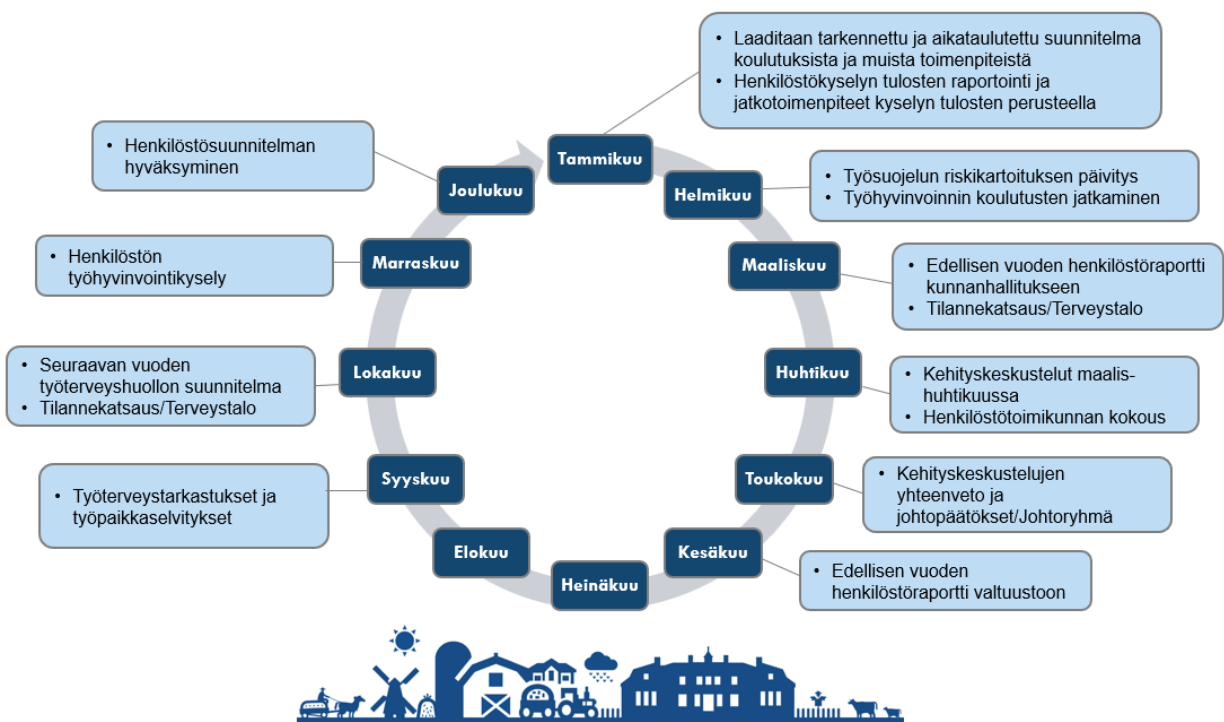
Osaava ja sitoutunut henkilöstö on kunnan tärkein menestystekijä tavoitteiden saavuttamisessa ja asiakastyytyväisyyden tavoittelussa. Työntekijöiden ja luottamushenkilöiden saumaton yhteistyö on kunnan menestymisen ja työssä viihtymisen edellytys.

Kunnassa laaditaan vuosittain henkilöstösuunnitelma, jonka mukaisesti kunnassa tehdään määrätietoista työtä työn tuottavuuden kehittämiseksi ja työssä viihtyvyyden parantamiseksi. Kunnan taloustilanne on nykyisessä rakennemuutostilanteessa vaikeasti ennustettava, joten jatkossakin pitää tarkkaan harkita millainen henkilöstörakenne Punkalaitumella tarvitaan.

Säännöllisesti tehtävien työhyvinvointikartoitusten kautta saatavasta palautteesta saadaan eväitä työn kehittämiseen ja henkilöstön koulutustarpeisiin. Henkilöstön työhyvinvointia kehitetään kiinnittämällä huomiota erityisesti henkilöstön työkuormiin.

Talousarviossa on asetettu yhdeksi tavoitteeksi työnantajaimagon parantaminen. Kunnan toiminnan kannalta on tärkeää, että avoimeksi tulevat virat ja toimet saadaan täytettyä osaavalla ja kelpoisuusehdot täyttävillä henkilöillä.

Työhyvinvoinnin vuosikello

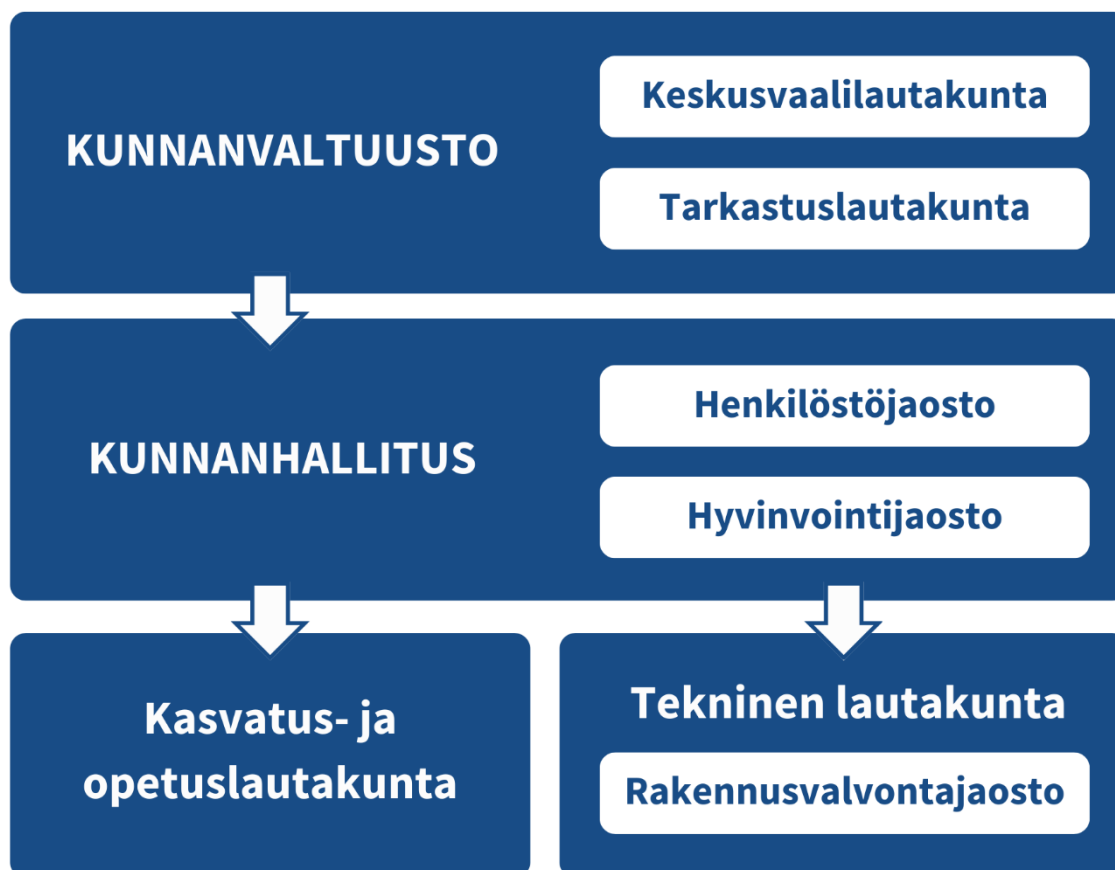
Punkalaitumen kunnan koko henkilöstön määrä vuoden 2023 päättyessä oli 93 henkilöä. Henkilöstöstä oli 77 vakinaista ja 11 määräaikaista. Virkasuhteisia oli 48 ja työsuhteisia 48.

TA 2025 -sarakeeseen on arvioitu talousarviovuoden aikana tarvittavan henkilöstön määrä.

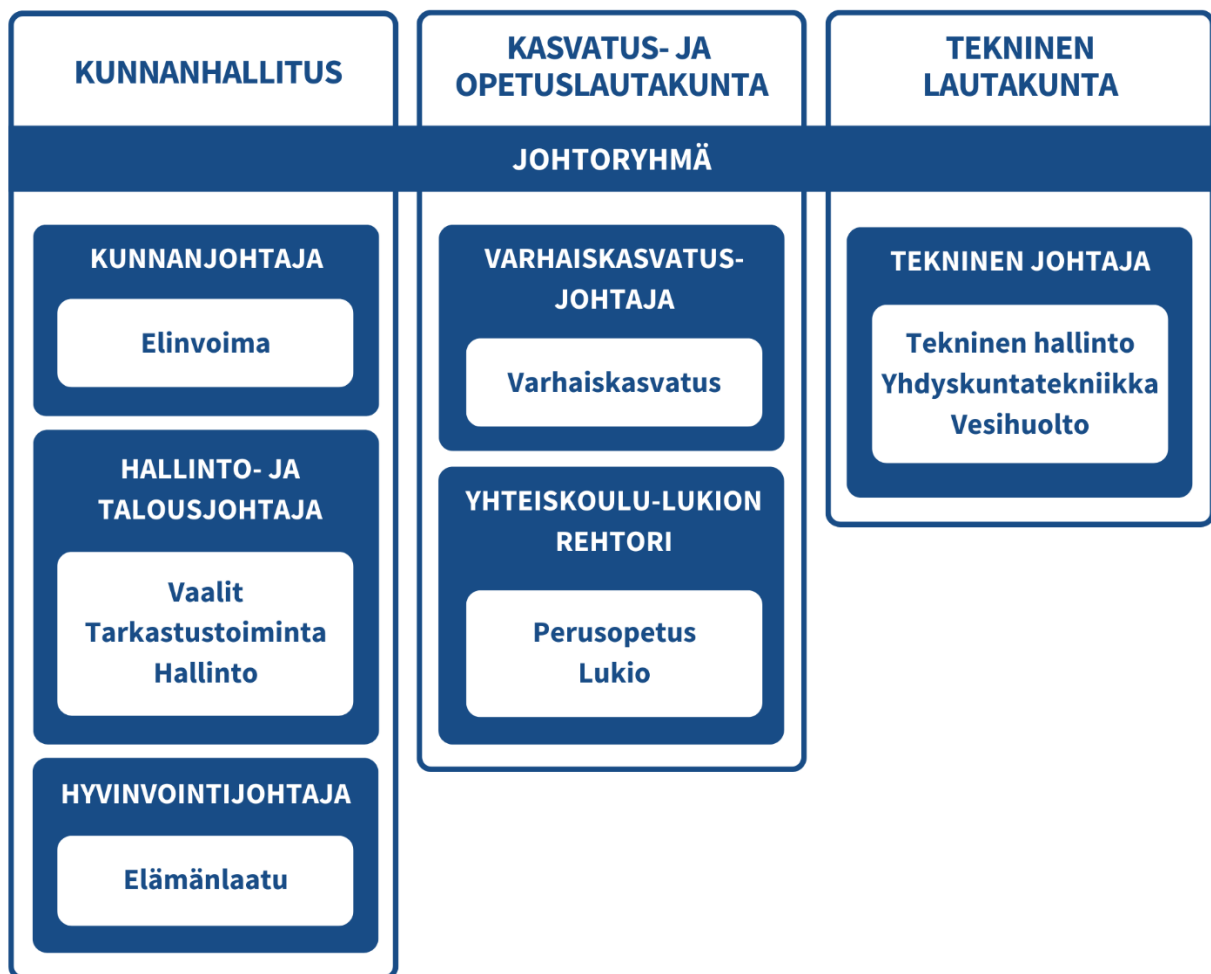
	31.12.2023	TA 2024	TA 2025
Hallintotoimi	19	18	18
Sivistystoimi	59	65	56
Tekninen toimi	15	14	11
Yhteensä	92	92	85

KT, JAU ja JUKO pääsivät erillissopimukseen kunta-alan uusista työ- ja virkaehtosopimuksista kaudelle 1.5.2022 – 30.4.2025. Seuraavan sopimuskauden neuvottelut eivät ole vielä alkaneet, joten työvoimakustannusten on arvioitu nousevan 3,2 % vuonna 2025.

Toimielimet

Toimielimet ja vastualueet

Kunnanvaltuusto päättää kunnan toimielin- ja vastualuejaon. Vastuualuejako toimii myös talousarvion käyttötalousosan sitovuustasorakenteena.

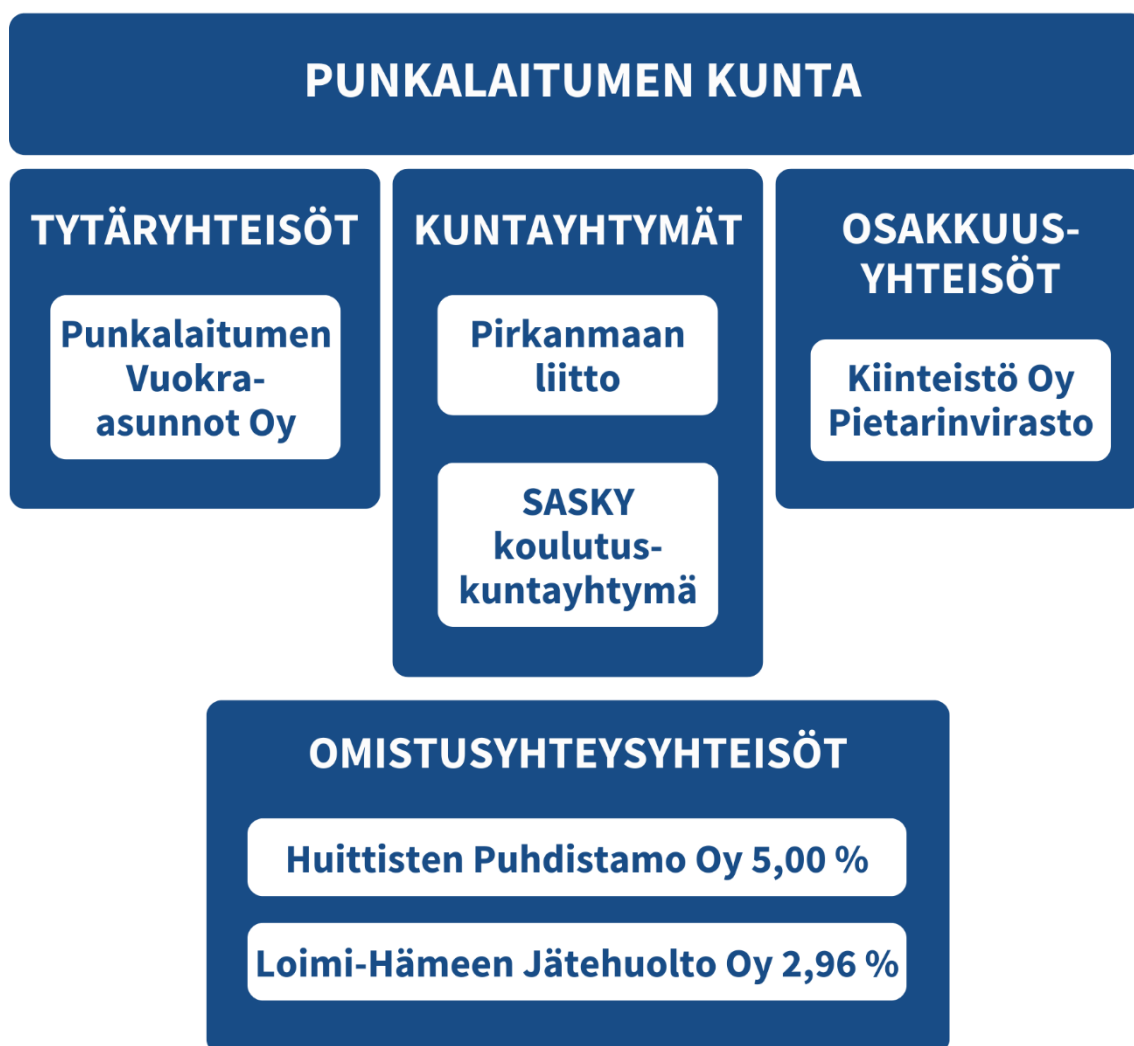
Kuntakonserni

Talousarviossa tulee kuvata kuntakonsernin toimintaa ja taloutta ja keskeisimpiä riskejä joko osana muita yleisperusteluja tai omana kohtanaan. Talousarviossa esitetään kuntakonsernille asetetut tavoitteet ja kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Tytäryhteisöllä tarkoitetaan yhteisöä, jossa kunnalla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. Kunnalla on määräysvalta yhteisössä, kun sillä on enemmän kuin 50 % yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä.

Omistusyhteisyhteisö on kuntakonserniin kuulumaton yhteisö, jossa konsernilla on sellainen omistusosuus, joka luo konsernin ja yhteisön välille pysyvän yhteyden ja on tarkoitettu edistämään kunnan toimintaa. Yhteisöä pidetään omistusyhteisyhteisönä, jos kunnalla on merkittävä omistusosuus eli vähintään 20 % ja enintään 50 % osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Omistusyhteisyhteisö voi olla kysymyksessä myös silloin, kun omistusosuus on alle viidesosan, jos pysyvä yhteys syntyy esimerkiksi hallituksen jäsenyyden kautta.

Osakkuusyhteisö on omistusyhteisyhteisö, jossa kunnalla on huomattava vaikutusvalta. Tällaisena pidetään yhteisöä, jossa kunnalla on vähintään viidesosa ja enintään puolet osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

Konsernitavoitteet

Tytäryhteisö	Punkalaitumen Vuokra-asunnot Oy (100 %)	
Yleistavoitteet	Arviointitapa/mittarit/osallistaminen	Tavoitetaso
Karsia yhtiön ylimääräiset kulut, sekä selvittää ja toteuttaa energiansäästö mahdollisuudet.	Käyttö- ja huoltokustannukset	Saada säästöjä verrattuna aikaisempaan vuoteen.

5. Kuntastrategia ja tavoitteet

Kuntalain 37 §:n mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntastrategia tulee tarkistaa vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Valtuusto hyväksyi 8.6.2022 kuntastrategian vuosille 2022–2030. Kuntastrategian valmistelu aloitettiin syksyllä 2021. Strategia tehtiin kunnan omana työnä, osallistamalla kuntalaiset, järjestöt ja yrittäjät mahdollisimman laajasti jo strategian valmisteluvaiheessa. Strategiatyöryhmänä toimi kunnanhallitus ja valtuuston puheenjohtajisto. Strategian laadinnassa hyödynnettiin jo aikaisemmin toteutettujen asukas-, vapaa-ajan asukas- ja yrityskokemuskyselyiden tuloksia. Kuntalaisille järjestettiin kysely strategialuonnoksesta. Lisäksi strategiaa käsiteltiin yhdistysilloissa ja yritystapaamisissa. Lapsille ja nuorille järjestettiin kilpailuja, joissa pyydettiin tuomaan esille, mikä on "Parasta Punkalaitumessa".

Strategian nimeksi valikoitui *Punkalaitumen Polku* ja Punkalaidun profiloituu tunnettuna ja haluttuna kuntana, jossa on hyvä asua ja yrittää. Arvolupaukset ja painopisteet liittyvät kolmeen teemaan - Yritysmuoniteisyyteen, Ympäristöön ja Yhteisöllisyyteen.

Yritysmuoniteisyys pitää sisällään kestävästä kuntataloudesta huolehtimisen, työvoiman saatavuuden alueen vetovoimaisuutta parantamalla, joustavien kuntapalveluiden tarjoamisen sekä avoimen kommunikoinnin takaamisen yrittäjien ja kunnan välillä. Kunta kysyy, kuuntelee ja keskustelee.

Ympäristöön liittyy kestäväen kehityksen huomioiminen kunnan toiminnassa, rakennetun ympäristön ja tiestön kunnossapito, osallisuuteen panostaminen ja huono-osaisuuden ennaltaehkäisy sekä monipuolisen luonnon ja maisemien arvostus sekä hyöty- ja virkistyskäyttö.

Yhteisöllisyyttä on luottamuksen vahvistaminen osallisuutta lisäämällä, elinvoiman kehittäminen, kiusaamisen ja syrjimisen ehkäisy sekä yksityisyyden ja yhteistyön arvostaminen.

Taloustarvio- ja suunnitelma perustuvat valtuuston hyväksymään strategiaan ja toteutumista seurataan normaalin vuosiraportoinnin yhteydessä ja mitataan arviointikertomuksessa ja valtuustokauden työskentelyn arvioinnin yhteydessä.

Alijäämäinen taloussuunnitelmakausi

Punkalaitumen kunta laatii edelleen tietoisesti alijäämäisen taloustarvion. Tulevaisuuden suunnittelutyö on kuitenkin aloitettu ja loppuvuoden aikana kunnan tulevaisuustyöryhmä antaa omat ehdotuksensa talouden sopeuttamistoimiksi. Suunnitelmakauden alijäämät ovat yhteensä 308 300 euroa. Taseessa on ylijäämää arviolta 5,6 milj. euroa vuoden 2024 lopussa ja vuoden 2027 lopussa 5,3 milj. euroa.

6. Käyttötalousosa

Kunnanvaltuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot sitovasti nettotasolla vastuualuetasolla. Seuraavassa taulukossa on esitetty yhteenveto sitovasta toimintakatteesta:

TOIMINTAKATE	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Vaalit	-4 237	-5 400	-17 600	0	-8 700
Tarkastustoiminta	-8 547	-8 300	-8 800	-8 800	-8 800
Hallinto	-494 800	-507 100	-612 300	-508 700	-508 300
Elinvoiman	-394 907	-554 250	-610 700	-617 200	-616 900
Elämänlaatu	-827 978	-794 150	-897 000	-896 900	-892 800
HALLINTOTOIMI	-1 730 469	-1 869 200	-2 146 400	-2 031 600	-2 035 500
Varhaiskasvatus	-1 064 502	-1 061 100	-1 057 000	-1 070 300	-1 069 400
Perusopetus	-3 547 013	-3 861 500	-3 923 700	-3 892 900	-3 883 200
Lukio-opetus	-767 777	-788 750	-816 300	-789 400	-788 100
SIVISTYSTOIMI	-5 379 292	-5 711 350	-5 797 000	-5 752 600	-5 740 700
Tekninen hallinto	-134 415	-211 050	-151 400	-149 000	-148 300
Yhdyskuntatekniikka	287 297	313 700	185 100	155 100	139 800
Vesihuolto	-219 622	-212 550	-295 400	-295 400	-294 900
TEKNINEN TOIMI	-66 739	-109 900	-261 700	-289 300	-303 400
KUNTA YHTEENSÄ	-7 176 500	-7 690 450	-8 205 100	-8 073 500	-8 079 600
Ulkoiset toimintatuotot	1 977 051	1 667 100	1 676 500	1 640 800	1 646 300
Sisäiset toimintatuotot	4 035 387	3 911 800	4 105 800	4 076 900	4 045 800
Toimintatuotot	6 012 438	5 578 900	5 782 300	5 717 700	5 692 100
Ulkoiset toimintakulut	-9 153 551	-9 357 550	-9 878 700	-9 279 000	-9 291 050
Sisäiset toimintakulut	-4 035 387	-3 911 800	-4 082 200	-4 076 900	-4 045 800
Toimintakulut	-13 188 938	-13 269 350	-13 960 900	-13 355 900	-13 336 850
Toimintakate	-7 176 500	-7 690 450	-8 178 600	-7 638 200	-7 644 750

Menot merkitty - ja tulot ilman etumerkkiä

Seuraavilla sivuilla esitetään talousarvion käyttötalousosa vastuualueittain talousarvioasetelman mukaisessa järjestyksessä. Esityksessä on vastuualueen vastuuhenkilö, tehtäväalueet ja palvelusuunnitelma. Lisäksi on kuvattu toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset sekä vastuualueen tavoitteet talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Myös riskit on arvioitu vastuualueittain.

Määrärahataulukossa on esitetty erikseen sisäiset ja ulkoiset tulot, menot ja toimintakate. Jos vastuu- tai tehtäväalueella on toimintaa kuvaavia tunnuslukuja, ne on esitetty lukujen jälkeen.

6.1. Hallintotoimi

Vastuualue	Vaalit
Vastuuhenkilö	Hallinto- ja talousjohtaja
Tehtäväalueet	Vaalit
Palvelusuunnitelma	
Vastuualue sisältää vaalilain mukaiset kunta-, alue-, eduskunta-, presidentin- ja europarlamenttivaalit.	
Toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset	
Talousarviovuonna järjestetään kunta- ja aluevaalit, joiden varsinainen vaalipäivä on 13.4.2025, ja ennakkoäänestys kotimaassa on 2. - 8.4.2025. Vaalien tulos vahvistetaan 16.4.2025. Pirkanmaan hyvinvointialue on ilmoittanut, ettei se noudata VM:n ja Kuntaliiton neuvottelemaa suositusta vaalien järjestämiskorvauksesta kunnille.	

Vaalit	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tulot	5 352	9 000	1 000	-88,9	0	5 500
Ulkoiset menot	-9 589	-14 400	-18 600	29,2	0	-14 200
Toimintakate	-4 237	-5 400	-17 600	225,9	0	-8 700
Sisäiset tulot				0,0	0	
Sisäiset menot				0,0	0	
Toimintakate	0	0	0	0,0	0	0
Tulot yhteensä	5 352	9 000	1 000	-88,9	0	5 500
Menot yhteensä	-9 589	-14 400	-18 600	29,2	0	-14 200
Toimintakate	-4 237	-5 400	-17 600	225,9	0	-8 700

Vastuualue	Tarkastustoiminta
Vastuuhenkilö	Hallinto- ja talousjohtaja
Tehtäväalueet	Tilintarkastus
Palvelusuunnitelma	
Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikaudekseen talouden ja hallinnon tarkastusta varten. Lautakunta arvioi valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista, valvoo lakisääteisen tilintarkastuksen toteutumista sekä valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.	
Toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset	
Tarkastuslautakunta toimii yhteistyössä ammattitilintarkastajan kanssa. Ulkoisesta tilintarkastuksesta on tehty sopimus BDO Audiator Oy:n kanssa. Sopimus on tehty vuosille 2022–2025 ja mahdollisuus käyttää optiota kahdelle lisävuodelle tuodaan valtuuston päätettäväksi vuoden 2025 aikana.	
Kunnille maksetaan valtionosuuksiin HYTE-kertoimeen perustuvaa lisäosaa. Yhtenä kertoimeen vaikuttavana indikaattorina on prosessi-indikaattori <i>"Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen"</i> .	

Tarkastustoiminta	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tulot				0,0	0	
Ulkoiset menot	-8 547	-8 300	-8 800	6,0	-8 800	-8 800
Toimintakate	-8 547	-8 300	-8 800	6,0	-8 800	-8 800
Sisäiset tulot				0,0	0	
Sisäiset menot				0,0	0	
Toimintakate	0	0	0	0,0	0	0
Tulot yhteensä	0	0	0	0,0	0	0
Menot yhteensä	-8 547	-8 300	-8 800	6,0	-8 200	-8 800
Toimintakate	-8 547	-8 300	-8 800	6,0	-8 200	-8 800

Vastuualue	Hallinto
Vastuuhenkilö	Hallinto- ja talousjohtaja
Tehtäväalueet	Yleishallinto, Toimistopalvelut, Henkilöstöhallinto, ICT-palvelut
Palvelusuunnitelma	
Vastuualueella valmistellaan asiat kunnanvaltuuston ja -hallituksen päätettäväksi sekä hoidetaan päätösten täytäntöönpano. Hallinnossa hoidetaan keskitetysti kunnan hallinto-, talous-, henkilöstö- ja ICT-palvelut sekä konserniohjaus. Tietoliikenneyhteydet ostetaan Lounea Oy:ltä. ICT-palvelut tuottaa Kuntien Tiera Oy. Talous- ja henkilöstöhallinnon sovellukset sekä palkanlaskentapalvelut ostetaan Monetra Pirkanmaalta. Henkilöstöhallinnon tehtäväalueen vastaavana toimii hyvinvointijohtaja, muilta osin vastuuhenkilö on hallinto- ja talousjohtaja.	

Toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset
<p>Toimintaa ohjaa kunnan strategia <i>"Punkalaitumen Polku"</i>. Hallinto tuottaa päätöksenteon tueksi luotettavaa ja ajantasaista tietoa, jotta kuntalaisille voidaan tuottaa toimivat ja sujuvat palvelut. Tiedonkulkua pyritään edelleen parantamaan.</p> <p>Kunnan meno- ja tulorakenne muuttui olennaisesti uusien hyvinvointialueiden aloittaessa 1.1.2023 ja se muuttuu edelleen merkittävästi, kun työllisyysalueet aloittavat vuoden 2025 alusta lukien. Menot on sopeutettava uuteen tulotasoon.</p> <p>Riittävän ja osaavan henkilökunnan varmistamiseksi pyritään parantamaan kunnan imagoa houkuttelevana työnantajana. Talousarviossa on varauduttu 3,2 % suuruisiin palkankorotuksiin. Kuntaa markkinoidaan myös työnantajanäkökulmasta. Henkilöstön työhyvinvointiin ja jaksamiseen kiinnitetään entistä enemmän huomiota. Henkilöstön osalta laaditaan erillinen suunnitelma.</p> <p>Kunnalla on vastuu ICT-asioiden koordinaatiosta ja hallinnoinnista niiltä osin kuin ne eivät kuulu palveluntarjoajien vastuulle. Hallinto- ja talousjohtajan apuna ICT-asioissa toimii tietohallintosihteeri. Yhteistyötä tehdään laajasti Sastamalan kaupungin kanssa. Viestinnän ja kuntamarkkinoinnin tarpeita ja tehtäviä tarkastellaan osana kunnan tehtävien muuttumista ja talouden sopeuttamista.</p>

Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso
Toimielinten pöytäkirjojen julkaisu tietoverkkoon	Pöytäkirja julkaistaan hyväksymisen jälkeen pääsääntöisesti kokouksen jälkeisenä perjantaina.
Viestinnän ja tiedottamisen parantaminen kuntalaisille	Kuntalaisille ja luottamushenkilöille tehdyissä kyselyissä vastaajat ovat tyytyväisiä tiedottamiseen. Hyödynnetään viestinnässä olemassa olevia kunnan verkkosivuja ja sosiaalisen median kanavia niitä jatkuvasti kehittämällä.
Kunnan työnantajaimagon parantaminen	Kunta on houkutteleva työnantaja, jolla halutaan työskennellä. Avoimiksi tuleviin palvelussuhteisiin saadaan rekrytoitua kelpoisuusehdot täyttävät henkilöt.
Henkilöstön työhyvinvointi	Henkilöstö on tyytyväinen, mittarina henkilöstön vaihtuvuus ja henkilöstökyselyn tulokset. Työajanseuranta nykyaikaistetaan. Henkilöstöön liittyvien ohjeistusten yhtenäistäminen ja yhdistäminen.
Konserniohjaus /PVA	Vuokra-asunnot Oy jatkaa tervehdyttämistoimia. Vuoden 2025 aikana toteutetaan hyvinvointialueelle vuokrattavien kiinteistöjen yhtiöittäminen. Kunnalle jäljelle jäävien kiinteistöjen osalta pyritään taloudelliseen ja tehokkaaseen käyttöön.
Rakentamislainsäädännön muutoksiin valmistautuminen	Punkalaidun ostaa tällä hetkellä rakennustarkastajan palvelua Sastamalan kaupungilta. Uuden rakentamislainsäädännön uudistuksen myötä tulee pohdittavaksi yhteisen rakennusvalvonta-alueen perustaminen. Ympäristöterveydenhuollon osalta kuulumme jo Sastamalan ympäristöjaostoon ja työllisyyden osalta Läntisen Pirkanmaan työllisyyslautakuntaan. Vuoden 2025 aikana on pyrittävä muodostamaan yhteinen Läntisen Pirkanmaan rakennus- ja ympäristölautakunta.
Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso
Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen arkiympäristössä	Ottaa kunnan perustehtävässä huomioon tehokas tiedottaminen ja viestintä, jotta kuntalaiset löytävät tarvitsemansa palvelut. Kunta on osallistava verkosto, johon kaikki kuntalaiset, yhdistykset ja järjestöt voivat osallistua ja antaa panoksensa.

RISKIEN ARVIOINTI		
Riski	Vaikutus ja toteutumisen todennäköisyys	Suunnitelma ja toimenpiteet riskin hallitsemiseksi
Ulkoistetut palvelut eivät ole oikeanlaiset tai ne eivät toimi sopimuksen mukaisesti.	Tietojärjestelmät ja palvelut eivät toimi, mikä hankaloittaa tehtävistä suoriutumista.	Tietojärjestelmien ja -palveluiden toimintaa seurataan, ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin sopimuskaudella palveluntarjoajien kanssa ja varmistetaan palveluiden häiriötön siirtäminen uusille palveluntarjoajille sopimuskauden vaihtuessa. Palveluntarjoajien kanssa käydään säännöllistä vuoropuhelua.
Henkilöstön riittävä ammatillinen osaaminen laajennetuilla toimenkuvilla	Sijaistamiset hankaloituvat laajoissa toimenkuvuissa ja erityisosaamista vaativa toimenkuva esim. kirjanpito on erittäin haastava tuurattava. Osaamistarpeet työelämässä kasvavat, muutosvauhti on kiihtynyt, jatkuva oppiminen osana organisaation toimintaa ei toteudu.	Työssä keskitytään pakollisiin ja olennaisiin tehtäviin, sujuvat työketjut ja toimenkuvat. Hyvä työilmapiiri tukee jaksamista. Tarvittaessa osa-alueiden ulkoistaminen tai kuntayhteistyön syventäminen. Koulutussuunnitelma osastoittain.
Pirha päättää lopettaa sote-kiinteistöjen vuokrasopimuksia	Tyhjät kiinteistömäärät kasvavat, kohteet heikosti myytävissä ainakaan kohtuullisella hinnalla. Tasearvojen alaskirjaus ja vuokratulomenetykset.	Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen ja niiden saaminen kannattavaksi toiminnaksi. Tilojen uusiokäyttömahdollisuus kunnan omiin toimintoihin tai ulkopuolisille toimijoille.

Hallinto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tulot	54 472	24 500	35 000	42,9	35 000	35 000
Ulkoiset menot	-1 211 796	-1 253 100	-1 449 200	15,6	-1 345 900	-1 345 900
Toimintakate	-1 157 323	-1 228 600	-1 414 200	15,1	-1 310 900	-1 310 900
Sisäiset tulot	974 157	1 054 750	1 170 200	10,9	1 172 600	1 171 900
Sisäiset menot	-311 634	-333 250	-368 300	10,5	-370 400	-369 300
Toimintakate	662 523	721 500	801 900	11,1	802 200	802 600
Tulot yhteensä	1 028 629	1 079 250	1 205 200	11,7	1 207 600	1 206 900
Menot yhteensä	-1 523 430	-1 586 350	-1 817 500	14,6	-1 716 300	-1 715 200
Toimintakate	-494 800	-507 100	-612 300	20,7	-508 700	-508 300

Vastuualue	Elinvoima
Vastuuhenkilö	Kunnanjohtaja
Tehtäväalueet	Yrityspalvelut, Markkinointi ja viestintä, Työllistäminen
Palvelusuunnitelma	
<p>Vastuualue sisältää elinkeinotoiminnan kehittämisen, maaseututoimen, kuntamarkkinoinnin, viestinnän sekä työllisyyden. Maaseututoimen palvelut ostetaan Huittisten kaupungilta. Yrittäjyysasiantuntijapalvelut ostetaan Ensimetriä (yhteystiedot taina.koivula@ensimetri.fi puh. 050 309 4491. Työllisyyden viranomaispalvelut tuottaa Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue (Sastamalan kaupunki).</p> <p>Kunnanjohtaja toimii Yrityspalveluiden sekä Markkinoinnin ja viestinnän tehtäväalueiden vastaavana ja hyvinvointijohtaja vastaa Työllistämisen osakokonaisuudesta.</p>	
Toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset	
<p>Talousarviovuonna 2025 painopisteenä on kunnan näkyvyyden parantaminen. Varsinaisia markkinointipanostuksia ovat kuntayhteistyönä ja Taikayöntie ry:n kanssa toteutettavat hankkeet.</p> <p>Työllistämisuudistuksessa TE-palvelut siirretään paikallistasolle lähemmäksi asiakkaita. Perusteena muutokselle on mm., että työllisyyspalvelut ja elinkeinopalvelut ovat samalla järjestäjällä. Järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025.</p> <p>Tarjotaan asiakas- ja tarvelähtöistä palveluneuvontaa asiointipisteellä huomioiden kotouttaminen. Työllistämispalveluista on yhteistoimintasopimus Sastamalan kaupungin kanssa.</p>	

Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso
Yritystoiminnan aktivointi	Olemassa olevia yritysten ja aloittavien yrittäjien tarpeiden mukainen opastus ja palveluohjaus. Yrittäjien ja yrittäjäjärjestöjen keskinäisen vuoropuhelun, yhteistyön ja verkostoitumisen kehittäminen on vuoden 2025 teema. Elinvoimaneuvoston aseman vakiinnuttaminen kunnan elinvoiman asiantuntijana ja kehittäjänä.
Punkalaitumen tunnettuus	Matkailu- ja kuntamarkkinointi toteutetaan pääosin osana Taikayöntie ry:n kanssa ja Taikayöntien kuntayhteistyösopimuksen kautta.
Työllisyydenhoidon ekosysteemiajattelu	Toimitaan osana Läntisen Pirkanmaan työllisyysaluetta Sastamala vastuukuntana. Varmistetaan, että Sastamalan ja Punkalaitumen välinen yhteistoimintasopimus työllisyyspalvelujen ja kotoutumispalveluiden hoitamisesta onnistuu. Ohjausta ja neuvontaa työllisyyspalveluihin saa jatkossakin kirjaston asiointipisteestä yhteydessä.

Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointitapa/mittarit/osallistaminen
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Tea-viisarikyselyiden huolellinen täyttäminen ja sen positiivinen vaikutus HYTE-kertoimen kautta valtionosuuksiin.

Elinvoima	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tulot	19 119	11 200	1 200	-89,3	1 200	1 200
Ulkoiset menot	-373 706	-534 050	-573 200	7,3	-579 400	-579 400
Toimintakate	-354 587	-522 850	-572 000	9,4	-578 200	-578 200
Sisäiset tulot	8 564	26 250		-100,0		
Sisäiset menot	-48 883	-57 650	-38 700	-32,9	-39 000	-38 700
Toimintakate	-40 320	-31 400	-38 700	23,2	-39 000	-38 700
Tulot yhteensä	27 683	37 450	1 200	-96,8	1 200	1 200
Menot yhteensä	-422 590	-591 700	-611 900	3,4	-618 400	-618 100
Toimintakate	-394 907	-554 250	-610 700	10,2	-617 200	-616 900

RISKIEN ARVIOINTI		
Riski	Vaikutus ja toteutumisen todennäköisyys	Suunnitelma ja toimenpiteet riskin hallitsemiseksi
Sulkeutunut ilmapiiri	Yhteistyön arvostaminen heikkenee.	Synnyttää avoin vuorovaikutus kunnan ja yrittäjien välille, kunta vierailee, kysyy, kuuntelee ja keskustele. Yksityisyyden ja yhteistyön arvostaminen.
Asiakkaat eivät löydä uusia työllisyys- ja kotoutumispalveluita	Yrittäjät turhautuvat eivätkä käytä palvelua, työttömät passivoituvat ja syrjäytyvät.	Hyvä tiedottaminen uusista palveluista ja kirjaston yhteispisteestä.
Rahoitus ei ole TE-palveluihin riittävä	Uudistus astuu voimaan valmiiksi alimitoitettulla rahoituksella, palkkatukimäärärahat pienenevät ja työttömyys kasvaa.	Aktiivista edunvalvontatyötä valtionosuusuudistuksen suuntaan.

Vastuualue	Elämänlaatu
Vastuuhenkilö	Hyvinvointijohtaja ja hyvinvointisuunnittelija
Tehtäväalueet	Hyvinvointi, Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, Liikunta- ja nuorisopalvelut
Palvelusuunnitelma	
<p>Aktivoivat ja tarvelähtöiset kulttuuri- ja vapaa-ajantoiminnot luovat hyvinvointia ja parantavat elämänlaatua. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön. Kulttuurihyvinvoinnilla edistetään kulttuurin ja taiteen kautta terveyttä ja hyvinvointia. Elämänlaatua ja terveyttä edistävillä palveluilla voidaan lisätä toimintakykyä ja vähentää muiden palvelujen tarvetta elinkaarella. Elämänlaatu- ja palveluilla toteutetaan toimenpiteitä kuntalaisten terveyden ja liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi, pyritään ehkäisemään päihteiden käyttöä ja vahvistamaan elämönhallintataitoja.</p>	
Toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset	
<p>Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Kuntastrategiassa on huomioitu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.</p> <p>Kunnanhallituksen alainen hyvinvointijaosto aloitti toimintansa vuoden 2023 alusta.</p> <p>Kirjastopalveluiden tehtävänä on ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon. Kirjasto tarjoaa myös tiloja työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Lisäksi kirjaston tehtävä on edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.</p> <p>Kirjasto- ja tietopalveluilla edistetään väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia tietoon, lukukokemuksiin sekä muihin sivistystä, kansalaistoimintaa ja elinikäistä oppimista tukeviin kokemuksiin. Palvelut ovat maksuttomia ja tarkoitettu kaikille kuntalaisille.</p> <p>Kunnallisen kulttuuritoimen tehtävänä on aktivoida kuntalaisia kulttuurin keinoin sekä nostaa esille punkalaitumelaista kulttuuriperintöä, toiminnallista aktiivisuutta ja monipuolista kulttuurista osaamista. Jokaisella on oikeus kulttuuripalveluihin iästä, kulttuuritaustasta ja elämäntilanteesta riippumatta ja palvelut ovat luonteva osa kuntalaisten jokapäiväistä elämää.</p> <p>Vapaana sivistystyön tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia. Sataopiston kanssa on yhteistyösopimus. Lisäksi järjestetään taiteen perusopetusta Loimaan ja Huittisten musiikkiopistoissa.</p> <p>Liikuntapalvelut kuuluvat kunnan tehtäviin. Kunnan tulee järjestää eri kohderyhmät huomioon ottaen liikuntapalveluita sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa sekä tukea kansalaistoimintaa.</p> <p>Nuorisopalvelujen tehtävänä on edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa, osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia, tukea nuorten kasvua ja elinoloja, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista, tuottaa tieto- ja neuvontapalveluita, tukea nuorten harrastamista.</p>	

Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso
Nuorten osallisuuden edistäminen	Nuorisovaltuuston ja päättäjien tapaaminen järjestetään kahdesti valtuustokauden aikana. Nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien tapaamiset kerran vuodessa
Kuntalaisten osallisuuden ja aktiivisuuden edistäminen	Vanhus- ja vammaisneuvoston sekä hyvinvointijaoston aktiivinen rooli päätösten valmistelussa. Kunnan edustajat ovat mukana myös hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimissä. Aktiivinen järjestöyhteistyö.
Hiilineutraalius	Tarkoituksen mukaiset kierrätysmahdollisuudet tapahtumissa ja toimintaympäristöissä.

Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointitapa/mittarit/osallistaminen
Liikunnallisen elämäntavan tukeminen	Liikkumisen ja arkiaktiivisuuden edistäminen. Lisätään liikkujien määrää LiikU-kampanjoissa ja arkiaktiivisuuden mittaamista kehitetään. TEA-pistemäärä pysyy samana tai nousee.
Moniammatillinen ehkäisevä päihdetyö	Laaditaan ehkäisevän päihdetyön (EPT) suunnitelma ja toteutetaan resurssien puitteissa
Kulttuurihyvinvoinnin lisääminen	Kulttuurikaveri / Kirjaston ystävät toimintaa kehitetään kunnassa. Eri ikäryhmille tarjottavien maksuttomien kulttuuritapahtumien määrä ja osallistujien määrä. TEA-pistemäärä pysyy samana tai nousee. Kulttuurikasvatusta edistetään varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.
Nuorten harrastustoiminnan lisäys	Tuetaan ja aktivoidaan lapsia ja nuoria, niin että jokaisella olisi vähintään yksi harrastus. Harrastamisen Suomen mallin kerhot vakiinnuttavat toimintansa. Harrastusmessut lapsille ja nuorille elokuu 2025.
Lukemisen edistäminen	Kirjaston tapahtumien lisääminen, kirjaston kävijöiden määrän lisäys. Kirjavinkkausten ja vierailujen määrä ja osallistujien määrä koulussa ja kirjastossa.
Yhteistyö Pirhan kanssa hyvinvoinnin edistämiseksi	Seurataan Pirhan palveluiden kehittymistä ja toimitaan aktiivisesti kuntalaisten palveluiden saatavuuden varmistamiseksi.

RISKIEN ARVIOINTI		
Riski	Vaikutus ja toteutumisen todennäköisyys	Suunnitelma ja toimenpiteet riskin hallitsemiseksi
Yhdyspintatyöskentely hyvinvointialueen ja kunnan välillä	Turvataan kuntalaisten ajanmukaiset ja laadukkaat palvelut	Tietojen ajantasaisuus Systemaattiset toimintamallit Näkyvät palvelut Hyvinvointilähete

Elämänlaatu	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tulot	52 849	32 100	58 500	82,2	58 500	58 500
Ulkoiset menot	-395 553	-367 300	-440 100	19,8	-441 800	-441 800
Toimintakate	-342 705	-335 200	-381 600	13,8	-383 300	-383 300
Sisäiset tulot				0,0	0	
Sisäiset menot	-485 273	-458 950	-515 400	12,3	-513 600	-509 500
Toimintakate	-485 273	-458 950	-515 400	12,3	-513 600	-509 500
Tulot yhteensä	52 849	32 100	58 500	82,2	58 500	58 500
Menot yhteensä	-880 825	-826 250	-955 500	15,6	-955 400	-951 300
Toimintakate	-827 978	-794 150	-897 000	13,0	-896 900	-892 800

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Kirjaston fyysiset käynnit / asukas	6,7	10	10	10	10
Kulttuuritapahtumien määrä	13	30	35	35	35
Opistojen toteutuneiden kurssien ja kursseille osallistuneiden määrä	53 / 340	65/380	67/340	70/360	70/360
Musiikkiopistoissa opiskelevien määrä	20	20	20	18	18

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikuntahalli: harrastekäyttövuoroja/viikko	34	35	35	36	36
TEAvisari pisteet	57	70	70	70	70

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Käytettyjen kesätyöllistämistukien määrä	25	25	25	25	25
nuorisotila: asiakkaita/aukioloilta	23	25	25	25	25
viikoittaiseen harrastoimintaan osallistuu peruskouluikäisestä lapsista/nuorista	80 %	86 %	86 %	86 %	86 %
Nuorisovaltuusto:					
kokouksien määrä/vuosi	9	10	10	10	10
lausuntopyyntöjen määrä/vuosi	4	6	6	6	6

KUNNANHALLITUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tulot	126 440	67 800	94 700	39,7	94 700	94 700
Ulkoiset menot	-1 981 055	-2 154 450	-2 462 500	14,3	-2 367 100	-2 367 100
Toimintakate	-1 854 615	-2 086 650	-2 367 800	13,5	-2 272 400	-2 272 400
Sisäiset tulot	982 720	1 081 000	1 170 200	8,3	1 172 600	1 171 900
Sisäiset menot	-845 790	-849 850	-922 400	8,5	-923 000	-917 500
Toimintakate	136 930	231 150	247 800	7,2	249 600	254 400
Tulot yhteensä	1 109 161	1 148 800	1 264 900	10,1	1 267 300	1 266 600
Menot yhteensä	-2 826 846	-3 004 300	-3 384 900	12,7	-3 290 100	-3 284 600
Toimintakate	-1 717 685	-1 855 500	-2 120 000	14,3	-2 022 800	-2 018 000

HALLINTOTOIMI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tulot	131 792	76 800	95 700	24,6	94 700	100 200
Ulkoiset menot	-1 999 191	-2 177 150	-2 489 900	14,4	-2 375 900	-2 390 100
Toimintakate	-1 867 398	-2 100 350	-2 394 200	14,0	-2 281 200	-2 289 900
Sisäiset tulot	982 720	1 081 000	1 170 200	8,3	1 172 600	1 171 900
Sisäiset menot	-845 790	-849 850	-922 400	8,5	-923 000	-917 500
Toimintakate	136 930	231 150	247 800	7,2	249 600	254 400
Tulot yhteensä	1 114 513	1 157 800	1 265 900	9,3	1 267 300	1 272 100
Menot yhteensä	-2 844 981	-3 027 000	-3 412 300	12,7	-3 298 900	-3 307 600
Toimintakate	-1 730 469	-1 869 200	-2 146 400	14,8	-2 031 600	-2 035 500

6.2. Sivistystoimi

Vastuualue	Varhaiskasvatus
Vastuuhenkilö	Varhaiskasvatusjohtaja
Tehtäväalueet	Varhaiskasvatus
Palvelusuunnitelma	
<p>Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaan kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.</p> <p>Varhaiskasvatusmuotoina ovat päiväkotihoido ja perhepäivähoito sekä esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus. Päiväkodissa tarjotaan vuorohoitoa tarpeen mukaan. Varhaiskasvatuslain mukaisesti varhaiskasvatusta tulee olla saatavilla kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin, kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Toiminnan lähtökohtana on valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja Punkalaitumen paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma vuodelta 2022.</p> <p>Varhaiskasvatus vastaa myös lasten kotihoidon tuesta sekä muille kunnille myytävistä ja muilta kunnilta ostettavista varhaiskasvatuspalveluista.</p>	
Toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset	
<p>Varhaiskasvatuksen vastuualueen painopistealueena toimintavuoden 2025 osalta jatketaan laadukkaan ja turvallisen kokopäiväpedagogiikan toteuttamista varhaiskasvatuksen arjessa. Positiivinen pedagogiikka, hyvän huomaaminen ja vahvuuksien tunnistaminen ohjaavat toimintaa varhaiskasvatuksen inklusiivisessa kokopäiväpedagogisessa arjessa. Kunnan hyvinvointikertomuksesta ja -suunnitelmasta 2025–2029 nostettu uusia tavoitteita.</p> <p>Punkalaidun siirtyi 1.8.2024 tarjoamaan maksutonta varhaiskasvatusta Punkalaitumelaisille lapsille.</p> <p>Punkalaitumelle on myönnetty valtion erityisavustusta varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027. Avustus maksetaan vuosina 2025 ja 2026 sillä ehdolla, että eduskunta myöntää tarkoitukseen määrärahat. Avustuksella ja kunnan omalla rahoituksella on palkattu yksi ylimääräinen varhaiskasvatuksen lastenhoitaja pienentämään suhdelukuja ja vastaamaan lasten tuen tarpeisiin päiväkodilla.</p>	

Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso
Ympäristökasvatuksen kehittäminen - Jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys nostettu Kestävän kehityksen ohjelmasta tavoitteeksi	- Lasten kanssa kierrättäminen toteutuu viikoittain - Hävikkiruuan vähentäminen lasten kanssa - Kopioiden/ tulosteiden määrän vähentäminen
Yhteisöllisyyden kehittäminen - Lisätään lasten osallisuutta taide- ja kulttuuritoimijoina	- Päiväkodin ja perhepäivähoidon yhteiset tapahtumat vähintään 4 krt/vuodessa - Asiakastytyväisyyskysely perheille, kokonaisarvosana varhaiskasvatukselle; tavoitteena vähintään 8,5 - Yhteistyö kirjaston kanssa taide- ja kulttuuritoiminnan järjestämisessä, kulttuuritapahtumien määrä vähintään 2krt/vuodessa

Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointitapa/mittarit/osallistaminen
Ruokakasvatuksen edistäminen; elämäntapaohjaus varhaiskasvatuksessa	- Huoltajien kanssa käytävät lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut toteutuvat 90-prosenttisesti. Vasu-keskustelun yhteydessä keskustellaan lasten ruokailusta, liikkumisesta ja unesta.
Liikkumisen ja arkiaktiivisuuden edistäminen	- Liikunnan huomioiminen toiminnassa viikoittain, arkiliikunnan edistäminen - Koko varhaiskasvatuksen yhteiset liikuntatapahtumat vähintään 2krt vuodessa - Osallistutaan Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan
Varhaiskasvatus osallistuu perheliikunnan edistämiseen	- Järjestetään liikunnallinen tempaus perheille vähintään kerran toimintakaudessa
Hyväksyvä, avoin ja kannustava työilmapiiri	- Uudet työntekijät ja lyhytaikaiset sijaiset perehdytetään kunnan ohjeistuksen mukaan. - Palaverissa henkilöstöä rohkaistaan tuomaan esille ajatuksiaan ja ehdotuksiaan. - Henkilökunnalle mahdollistetaan säännölliset keskustelut esimiehen kanssa. - Hyvänmielen työpaikkamerkin päivittäminen vuodelle 2025.

RISKIEN ARVIOINTI		
Riski	Vaikutus ja toteutumisen todennäköisyys	Suunnitelma ja toimenpiteet riskin hallitsemiseksi
Pätevän henkilöstön pitäminen paikkakunnalla töissä.	Vaikuttaa varhaiskasvatustilain ja asetuksen toteutumiseen, ryhmien pedagogiseen toimintaan ja henkilöstön kokemaan rasitukseen. Mahdollinen todennäköisyys.	Työhyvinvoinnin ja -viihtyvyyden sekä palkkatason kehittäminen

Varhaiskasvatus	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tulot	58 083	47 300	54 700	15,6	23 700	23 700
Ulkoiset menot	-836 875	-840 000	-835 300	-0,6	-820 400	-820 400
Toimintakate	-778 792	-792 700	-780 600	-1,5	-796 700	-796 700
Sisäiset tulot				0,0	0	
Sisäiset menot	-285 711	-268 400	-276 400	3,0	-273 600	-272 700
Toimintakate	-285 711	-268 400	-276 400	3,0	-273 600	-272 700
Tulot yhteensä	58 083	47 300	54 700	15,6	21 400	23 700
Menot yhteensä	-1 122 586	-1 108 400	-1 111 700	0,3	-1 021 500	-1 093 100
Toimintakate	-1 064 503	-1 061 100	-1 057 000	-0,4	-1 000 100	-1 069 400

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Päiväkoti					
hoitopäiviä	8720	8100	8200	8100	8100
lapsia/hoitohenkilö	KA 6,8	6,5	6,5	6,5	6,5
Perhepäivähoito					
hoitopäiviä	1978	2100	2100	1800	1800
lapsia/hoitohenkilö	KA 3,5	4,0	4,0	4,0	4,0
Lasten kotihoidontuki	18	17	18	18	18

Vastuualue	Perusopetus
Vastuuhenkilö	Yhteiskoulu-lukion rehtori
Tehtäväalueet	Yhteiset, Keskuskoulu, Pohjoisseudun koulu, Yhteiskoulu
Palvelusuunnitelma	
<p>Kunta järjestää esi- ja perusopetusta kaikille oppivelvollisille kunkin yksilöllisten edellytysten mukaisesti. Valmistavaa opetusta järjestetään resurssien ja tarpeen mukaan.</p> <p>Pohjoisseudun koululla ja Keskuskoululla järjestetään esiopetusta ja perusopetusta vuosiluokille 1–6. Yhteiskoulussa järjestetään perusopetusta vuosiluokille 7–9.</p>	
Toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset	
<p>Toiminnan lähtökohtana on voimassa oleva opetussuunnitelma, joka ohjaa valtakunnallisesti ja paikallisesti koulujen toimintaa. Lukuvuoden 2024–2025 teemat ja painopisteet ovat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Oppilaiden tuen tarpeiden ennaltaehkäisy ja tuen tarpeeseen vastaaminen. 2) Luku- ja kirjoitustaidon vahvistaminen 3) Ekologisuus ja kiertotalous 4) Liikkuminen ja liikuntataidot. 	
Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso
Ekologisuus ja kiertotalous tukevat kuntastrategia tavoitteita.	Erasmus-hankkeen teemana on ekologisuus ja kiertotalous ja se tuodaan koulujen toimintaan myös laajemmin. Kouluruuan jätehävikkiä seurataan.
Luku- ja kirjoitustaidon vahvistaminen ja oppilaiden tuen tarpeiden ennaltaehkäisy ja tuen tarpeeseen vastaaminen tukevat myös strategian tavoitteita	<p>Lukemista ja kirjoittamista pyritään lisäämään kaikille perusopetuksen oppilaille. Yhteistyötä tehdään myös kirjaston ja vapaa-aikatoimen kanssa mm. kirjailijavieraiden osalta. Valtakunnallisesti 1.8.2025 lähtien alakoulun opetussuunnitelmaan lisätään 2 vvk äidinkieltä.</p> <p>Tuen tarpeessa olevat oppilaat pyritään havaitsemaan ajoissa ja tukeen vastataan mahdollisimman monella tavalla. Tuen asiakirjojen laatimiseen tehdään paikallinen ohjeistus, joka yhdenmukaistaa koulujen käytäntöjä.</p>
Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointitapa/mittarit/osallistaminen
Liikkuminen ja liikuntataidot	<p>Liikkumista lisätään koulupäivien arkeen. Koulujen pihat pidetään sellaisina, että ne tukevat liikkumista. Tehdään yhteistyötä vapaa-aikatoimen kanssa. Move-testit ja kouluterveyskyselyt.</p>

RISIKIEN ARVIOINTI		
Riski	Vaikutus ja toteutumisen todennäköisyys	Suunnitelma ja toimenpiteet riskin hallitsemiseksi
Virkoja ei saada täytettyä kelpoisilla henkilöillä	Toteutumisen todennäköisyys kohtalainen erityisesti erityisopetuksessa	Virat ja toimet laitetaan auki oikeaan aikaan
Oppilasmäärän väheneminen	Erittäin todennäköinen. Opetuksen kulut pysyvät ennallaan ja valtion rahoitus pienenee.	Lähivuosina on löydettävä säästökeinoja kulujen pienentämiseksi. Kouluverkkoa ja henkilöstön määrää on tarkasteltava.
Oppilashuollon toimivuus hyvinvointialueella	Todennäköinen. Psykologin resurssia ei ole kunnassa riittävästi ja henkilöstön vaihtuvuus oppilashuollossa suurta. Opettajille siirtyä opiskeluhuollon sellaista opiskeluhuollon kuormitusta, mikä ei heille kuuluisi.	Aktiivinen yhdyspintatyöskentely hyvinvointialueen kanssa.

Perusopetus	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tulot	404 506	254 100	187 000	-26,4	184 700	184 700
Ulkoiset menot	-2 895 744	-3 076 700	-3 011 700	-2,1	-2 991 600	-2 989 500
Toimintakate	-2 491 239	-2 822 600	-2 824 700	0,1	-2 806 900	-2 804 800
Sisäiset tulot	145 739	157 650	160 300	1,7	160 000	159 400
Sisäiset menot	-1 201 514	-1 196 550	-1 259 300	5,2	-1 246 000	-1 237 800
Toimintakate	-1 055 774	-1 038 900	-1 099 000	5,8	-1 086 000	-1 078 400
Tulot yhteensä	550 245	411 750	347 300	-15,7	344 700	344 100
Menot yhteensä	-4 097 258	-4 273 250	-4 271 000	-0,1	-4 237 600	-4 227 300
Toimintakate	-3 547 013	-3 861 500	-3 923 700	1,6	-3 892 900	-3 883 200

Oppilasennuste	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Keskuskoulu	100	95	85	79	74
Pohjoisseutu	63	60	65	63	57
Yhteiskoulu	90	85	80	69	70

Vastuualue	Lukio
Vastuuhenkilö	Yhteiskoulu-lukion rehtori
Tehtäväalueet	Lukio-opetus
Palvelusuunnitelma	
Punkalaitumen lukio on paikkakunnan ainoa toisen asteen oppilaitos. Punkalaitumen lukio pyrkii tarjoamaan opiskelupaikan ja laadukkaan opetuksen mahdollisimman monelle paikkakuntalaiselle ja lähikunnasta tulevalle nuorelle.	
Toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset	
Toiminnan lähtökohtana on voimassa oleva opetussuunnitelma, joka ohjaa valtakunnallisesti ja paikallisesti lukion toimintaa. Lukuvuoden 2024–2025 teemat ja painopisteet ovat: 1) Opiskelijoiden tuen tarpeiden ennaltaehkäisy ja tuen tarpeeseen vastaaminen. 2) Kriittisen luku- ja kirjoitustaidon vahvistaminen 3) Ekologisuus ja kiertotalous 4) Liikkuminen, liikuntataidot ja hyvinvointi. 5) Finest Future (ulkomaalaiset opiskelijat)	
Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso
Ekologisuus ja kiertotalous tukevat kuntastrategia tavoitteita.	Erasmus-hankkeen teemana on ekologisuus ja kiertotalous ja se tuodaan lukion toimintaan myös laajemmin. Kouluruuan jätehävikkiä seurataan.
Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointitapa/mittarit/osallistaminen
Luku- ja kirjoitustaidon vahvistaminen ja oppilaiden tuen tarpeiden ennaltaehkäisy sekä tuen tarpeeseen vastaaminen tukevat myös strategian tavoitteita	Lukemista ja kirjoittamista pyritään lisäämään lukio-opetukseen. Tekoälyn käyttöä harjoitellaan. Yhteistyötä tehdään myös kirjaston ja vapaa-aikatoimen kanssa mm. kirjailijavieraiden osalta. Tuen tarpeessa olevat oppilaat pyritään havaitsemaan ajoissa ja tukeen vastataan mahdollisimman monella tavalla. Kaikki lukioon tulevat opiskelijat tekevät luki-testin.
Finest Future (ulkomaalaiset opiskelijat)	Eräkurssi. liikunnan syventävät vapaa-ajalla suoritettavat harraste- ja kilpaurheiluoopintojaksot. Jatketaan hyvinvoiva lukiolainen -teemaa. Kouluterveyskyselyt.

RISKIEN ARVIOINTI		
Riski	Vaikutus ja toteutumisen todennäköisyys	Suunnitelma ja toimenpiteet riskin hallitsemiseksi
Opiskelijamäärän pieneneminen	Todennäköinen. Opetuksen hinta/opiskelija kasvaa. Lisäksi kunnan saama valtionosuus pienenee.	Ulkomaalaisten opiskelijoiden ottaminen lukioon.
Valtionosuuden laskentatavan muuttuminen ja sen negatiivinen vaikutus.	Kohtalainen todennäköisyys. Kunnan saama valtionosuus/opiskelija pienenee.	Ulkomaalaisten opiskelijoiden ottaminen lukioon.

Lukio-opetus	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tulot	2 530	4 550	5 700	25,3	5 600	5 600
Ulkoiset menot	-505 469	-535 050	-547 600	2,3	-531 100	-531 100
Toimintakate	-502 938	-530 500	-541 900	2,1	-525 500	-525 500
Sisäiset tulot		0		0,0	0	
Sisäiset menot	-264 838	-258 250	-274 400	6,3	-263 900	-262 600
Toimintakate	-264 838	-258 250	-274 400	6,3	-263 900	-262 600
Tulot yhteensä	2 530	4 550	5 700	25,3	5 600	5 600
Menot yhteensä	-770 307	-793 300	-822 000	3,6	-795 000	-793 700
Toimintakate	-767 777	-788 750	-816 300	3,5	-789 400	-788 100

Oppilasennuste	TP2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Lukio	66	60	50	50	50

SIVISTYSTOIMI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tulot	465 119	305 950	247 400	-19,1	214 000	214 000
Ulkoiset menot	-4 238 088	-4 451 750	-4 394 600	-1,3	-4 343 100	-4 341 000
Toimintakate	-3 772 969	-4 145 800	-4 147 200	0,0	-4 129 100	-4 127 000
Sisäiset tulot	145 739	157 650	160 300	1,7	160 000	159 400
Sisäiset menot	-1 752 062	-1 723 200	-1 810 100	5,0	-1 783 500	-1 773 100
Toimintakate	-1 606 323	-1 565 550	-1 649 800	5,4	-1 623 500	-1 613 700
Tulot yhteensä	610 858	463 600	407 700	0,0	374 000	373 400
Menot yhteensä	-5 990 150	-6 174 950	-6 204 700	3,8	-6 126 600	-6 114 100
Toimintakate	-5 379 292	-5 711 350	-5 797 000	0,0	-5 752 600	-5 740 700

6.3. Tekninen toimi

Vastuualue	Tekninen hallinto
Vastuuhenkilö	Tekninen johtaja
Tehtäväalueet	Tekniset toimistopalvelut, Maa- ja metsäalueet, Kaavoitus, Paikkatieto, Rakennusvalvonta, Ympäristöpalvelut, Liikenneväylät, Toimitilapalvelut
Palvelusuunnitelma	
<p>Teknisen hallinnon vastuualueeseen kuuluu yleinen hallintokunnan palveluiden kehittäminen, suunnittelu ja seuranta, toiminnan koordinointi sekä sisäinen ja ulkoinen yhteistyö. Lisäksi hallinnon vastuualueeseen kuuluvat kunnan maa- ja metsäalueiden käyttö ja hallinnointi, kaavoitus, rakennusvalvonta, paikkatieto- sekä ympäristöpalvelut.</p> <p>Yhdyskuntatekniikan vastuualueen tehtävänä on vastata kunnan kaavateiden sekä muiden kunnan vastuulla olevien liikenneväylien ja yleisten alueiden kunnossapidosta. Vastuualueelle kuuluu myös kunnan kiinteistöjen ylläpito-, korjaus- ja uudisrakentaminen.</p>	
Toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset	
<p>Toiminnan painospisteet ja olennaiset muutokset tulevat keskittymään teknisen toimen tehtävien tehostamiseen haasteellisen taloustilanteen edessä.</p> <p>Kiinteistöjen ja yleisten alueiden jatkuva energiatehokkuuden parantaminen. Alueiden käyttöturvallisuus puutteiden selvittäminen ja tarvittavat toimet niiden parantamiseen.</p>	
Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso
Kiinteistömäärän karsiminen	Yrittäjätilan ja Haukankosken alueen myynti sekä Kiinteistö Oy Pietarinvirastosta luopuminen.
Energiatehokkuuden parantaminen löytämällä uusia säästöjä eri osa-alueilta.	Katuvalaistus saneerauksen tuomat säästöt on huomioitu ja kunnan hallinnoima valaistusverkosto on uudistettu lähes kokonaan. Uudet energiansäästötoimenpiteet tulee kohdistua rakennusten IV-koneisiin ja automaation tuomiin säästöihin.
Rakennusten energiatehokkuuden jatkuva parantaminen.	Lämmitykseen kuluva energian määrä IV-koneiden energian määrä Vuosittainen KETS-raportointi
Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointitapa/mittarit/osallistaminen
Ympäristöterveydenhuollon tavoite on edistää ja valvoa terveellistä ja turvallista elinympäristöä.	Valvontasuunnitelmien mukaiset toimenpiteet (kpl/vuosi), vesihuollon näytteenoton tulokset julkaistaan kunnan kotisivuilla.
Leikkipuistojen turvallisuuden lisääminen.	Vuosittainen turvallisuusraportti.

RISKIEN ARVIOINTI		
Riski	Vaikutus ja toteutumisen todennäköisyys	Suunnitelma ja toimenpiteet riskin hallitsemiseksi
Teknisen toimialan mahdolliset organisaation muutokset ja niiden tuoma epävarmuus tulevasta.	Työilmapiirin heikentymisen mahdollisuus on todennäköinen. Sairaslomien lisääntymisen todennäköisyys on kohtalainen.	Työntekijöille tulee antaa mahdollisuus puhua huolia tuottavista asioista. Esimiesten pitää huolehtia riittävästä molemminpuolisesta vuorovaikutuksesta.

Tekninen hallinto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tulot	234 561	186 300	199 300	7,0	201 300	201 300
Ulkoiset menot	-484 849	-503 050	-401 200	-20,2	-401 100	-401 100
Toimintakate	-250 288	-316 750	-201 900	-36,3	-199 800	-199 800
Sisäiset tulot	384 541	393 950	333 800	-15,3	334 800	334 200
Sisäiset menot	-268 668	-288 250	-280 400	-2,7	-281 700	-280 900
Toimintakate	115 874	105 700	53 400	-49,5	53 100	53 300
Tulot yhteensä	619 102	580 250	533 100	-8,1	614 000	535 500
Menot yhteensä	-753 517	-791 300	-681 600	-13,9	-751 600	-682 000
Toimintakate	-134 415	-211 050	-148 500	-29,6	-137 600	-146 500

Yhdyskuntatekniikka	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tulot	801 927	775 100	758 500	-2,1	755 200	755 200
Ulkoiset menot	-1 922 418	-1 748 550	-1 980 500	13,3	-1 979 400	-1 979 400
Toimintakate	-1 120 491	-973 450	-1 222 000	25,5	-1 224 200	-1 224 200
Sisäiset tulot	2 500 011	2 262 300	2 400 300	6,1	2 369 200	2 332 400
Sisäiset menot	-1 092 223	-975 150	-993 200	1,9	-989 900	-968 400
Toimintakate	1 407 789	1 287 150	1 407 100	9,3	1 379 300	1 364 000
Tulot yhteensä	3 301 938	3 037 400	3 158 800	4,0	3 124 400	3 087 600
Menot yhteensä	-3 014 641	-2 723 700	-2 973 700	9,2	-2 969 300	-2 947 800
Toimintakate	287 297	313 700	185 100	-41,0	155 100	139 800

Vastuualue	Vesihuolto
Vastuhenkilö	Työpäällikkö
Tehtäväalueet	Vesi- ja viemärilaitos
Palvelusuunnitelma	
Kunnan vesihuoltolaitos huolehtii talousveden hankinnasta ja jakelusta sekä hulevesien poisjohtamisesta. Lisäksi vesihuoltolaitos vastaa vesijohto- ja viemäriverkostojen rakentamisesta sekä kunnossapidosta toiminta-alueellaan. Jätevedet johdetaan käsiteltäväksi Huittisten Puhdistamo Oy:lle.	
Toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset	
Kunnan vesihuoltolaitos toimittaa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (461/2000) täyttävää talousvettä.	
Vesihuoltolaitoksen toiminnan painopisteet ovat veden toimintavarmuuden parantaminen ja häiriötön vedenjakelu, kaukovalvonnan hyödyntäminen ja kehittäminen.	
Vedensaannin varmistaminen (kaivojen huollot). Hulevesien, ja jätevesien erittely.	
Kanteenmaan runkovesilinjan rakentaminen aloitetaan 24/25, joka parantaa huoltovarmuutta mahdollisten isojen putkirikkojen osalta.	
Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso
Laatuvaatimukset ja -suositukset täyttävän talousveden toimittaminen	Valvontasuunnitelman mukaiset talousveden näytteenotot ja niistä saatavat testitulokset, jotka osoittavat veden olevan talousvedeksi soveltuvaa.
Vesilaitoksen verkoston parantaminen	Alkava saneeraus koskien Kanteenmaan runkovesilinjaa parantaa huomattavasti verkoston huoltovarmuutta valmistuttuaan.
Vesihuoltolain mukaan maksujen tulee olla sellaiset, että ne kattavat syntyneet kustannukset.	Käyttö- ja palvelumaksut eivät kata tällä hetkellä kuluja, mikä on laitonta. Kustannusten jakosuhte tulisi olla 50/50 ja tällä hetkellä se on 10/90. Vesitaksojen korotus 3/2025 sekä pitemmän ajan korotussuunnitelman hyväksyminen.

RISKIEN ARVIOINTI		
Riski	Vaikutus ja toteutumisen todennäköisyys	Suunnitelma ja toimenpiteet riskin hallitsemiseksi
Vesihuoltolaitoksen toiminnan häiriöt	WSP:ssä, ja SSP:ssä (ei julkinen).	Riskit arvioidaan vesi- ja viemärihuoltolaitoksen riskienhallintatyökalulla (WSP), ja (SSP). Riskinarviointia päivitetään muutosten yhteydessä.

Vesihuolto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tulot	343 652	322 950	375 600	16,3	375 600	375 600
Ulkoiset menot	-509 005	-477 050	-612 500	28,4	-612 500	-612 500
Toimintakate	-165 353	-154 100	-236 900	53,7	-236 900	-236 900
Sisäiset tulot	22 375	16 900	17 600	4,1	17 600	17 600
Sisäiset menot	-76 644	-75 350	-76 100	1,0	-76 100	-75 600
Toimintakate	-54 269	-58 450	-58 500	0,1	-58 500	-58 000
Tulot yhteensä	366 027	339 850	393 200	15,7	393 200	393 200
Menot yhteensä	-585 649	-552 400	-688 600	24,7	-688 600	-688 100
Toimintakate	-219 622	-212 550	-295 400	39,0	-295 400	-294 900

TEKNINEN TOIMI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tulot	1 380 140	1 284 350	1 333 400	3,8	1 332 100	1 332 100
Ulkoiset menot	-2 916 273	-2 728 650	-2 994 200	9,7	-2 993 000	-2 993 000
Toimintakate	-1 536 133	-1 444 300	-1 660 800	15,0	-1 660 900	-1 660 900
Sisäiset tulot	2 906 928	2 673 150	2 751 700	2,9	2 721 600	2 684 200
Sisäiset menot	-1 437 534	-1 338 750	-1 349 700	0,8	-1 347 700	-1 324 900
Toimintakate	1 469 393	1 334 400	1 402 000	5,1	1 373 900	1 359 300
Tulot yhteensä	4 287 068	3 957 500	4 085 100	3,2	4 053 700	4 016 300
Menot yhteensä	-4 353 807	-4 067 400	-4 343 900	6,8	-4 340 700	-4 317 900
Toimintakate	-66 739	-109 900	-258 800	135,5	-287 000	-301 600

KUNTA YHTEENSÄ	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset tulot	1 977 051	1 667 100	1 676 500	0,6	1 640 800	1 646 300
Ulkoiset menot	-9 153 551	-9 357 550	-9 878 700	5,6	-9 712 000	-9 724 100
Toimintakate	-7 176 500	-7 690 450	-8 202 200	6,7	-8 071 200	-8 077 800
Sisäiset tulot	4 035 387	3 911 800	4 082 200	4,4	4 054 200	4 015 500
Sisäiset menot	-4 035 387	-3 911 800	-4 082 200	4,4	-4 054 200	-4 015 500
Toimintakate	0	0	0	0,0	0	0
Tulot yhteensä	6 012 438	5 578 900	5 758 700	3,2	5 695 000	5 661 800
Menot yhteensä	-13 188 938	-13 269 350	-13 960 900	5,2	-13 766 200	-13 739 600
Toimintakate	-7 176 500	-7 690 450	-8 202 200	6,7	-8 071 200	-8 077 800

7. Tuloslaskelmaosa

Kunnan tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus kattamaan palvelujen tuottamisesta aiheutuvat kulut. Tuloslaskelma palvelee kunnan oman johtamisen lisäksi eri sidosryhmiä, jotka varojen käyttöä valvoessaan ja tulonsiirtoihin perustuvan rahoituksen tarvetta arvioidessaan muodostavat käsityksen kunnan taloudesta.

Tuloslaskelman tärkeimpiä osakokonaisuuksia sekä välituloksia on analysoitu seuraavilla sivuilla olevilla taulukoilla ja selosteosilla. Taulukoissa on vertailutietoina kuluvan vuoden talousarvioluvut sekä vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaiset luvut.

TULOSLASKELMA 2023 - 2027 (ulkoinen)					
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	1 977 051	1 667 100	1 676 500	1 640 800	1 646 300
Myyntitulot	945 296	704 100	735 300	728 300	733 800
Maksutulot	79 453	53 700	43 800	42 800	42 800
Tuet ja avustukset	169 113	129 350	170 900	147 900	147 900
Muut toimintatulot	783 189	779 950	726 500	721 800	721 800
Toimintamenot	-9 153 551	-9 357 550	-9 878 700	-9 712 000	-9 724 100
Henkilöstömenot	-4 923 172	-5 083 400	-4 948 000	-4 932 500	-4 943 800
Palvelujen ostot	-3 034 358	-3 064 350	-3 480 900	-3 355 600	-3 355 500
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-894 310	-929 700	-973 100	-957 300	-958 200
Avustukset	-219 891	-211 500	-398 000	-398 000	-398 000
Muut toimintamenot	-81 820	-68 600	-78 700	-68 600	-68 600
TOIMINTAKATE	-7 176 500	-7 690 450	-8 202 200	-8 071 200	-8 077 800
Verotulot	5 754 426	4 744 000	5 516 000	5 688 000	5 761 000
Kunnallisvero	4 509 107	3 543 000	4 312 000	4 455 000	4 503 000
Kiinteistövero	576 059	702 000	774 000	777 000	777 000
Yhteisövero	669 259	499 000	430 000	456 000	481 000
Valtionosuudet	3 594 560	3 087 400	3 584 700	3 584 700	3 584 700
Verotulomenetyksen korv.	692 328	688 900	526 800	526 800	526 800
Peruspalveluiden vo	1 378 629	1 110 500	1 320 000	1 320 000	1 320 000
Verotuloihin perustuva vo	1 701 156	1 563 000	1 666 700	1 666 700	1 666 700
Opetus ja kulttuuri vo	-177 553	-275 000	71 200	71 200	71 200
Rahoitustulot ja -menot	-70 051	-177 900	-74 500	-98 400	-88 700
Korkotulot	78 740	0	60 000	0	0
Muut rahoitustulot	6 566	3 500	7 000	3 500	3 500
Korkomenot	-154 742	-181 200	-140 500	-101 400	-91 700
Muut rahoitusmenot	-615	-200	-1 000	-500	-500
VUOSIKATE	2 102 434	-36 950	824 000	1 103 100	1 179 200
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman muk. poistot	-1 196 277	-1 220 450	-1 172 600	-1 180 600	-1 139 000
TILIKAUDEN TULOS	906 158	-1 257 400	-348 600	-77 500	40 200
Poistoeron lisäys/vähennys	35 748	28 450	27 100	25 800	24 700
TILIKAUDEN YLI-/ ALIJÄÄMÄ	941 906	-1 228 950	-321 500	-51 700	64 900

Tuloslaskelman tunnusluvut					
	TP 2023	TPe 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot/Toimintamenot, %	21,6	23,0	17,0	16,9	16,9
Vuosikate/Poistot, %	175,7	-0,8	70,3	93,4	103,5
Vuosikate, e/asukas	795	352	322	438	475
Taseen kertynyt yli-/alijäämä	5 899 944	5 599 944	5 278 444	5 226 744	5 291 644
Yli-/alijäämä euroa/asukas	2 231	2 141	2 060	2 075	2 133
Asukasmäärä	2645	2615	2562	2519	2481

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot/ (Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)

Tunnusluku kuvaa myynti- ja maksutulujen rahoitusosuutta kunnan toimintamenoista.

Vuosikate /poistot, %

= 100 * Vuosikate/ (suunnitelman mukaiset poistot + arvonalentumiset)

Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa, koska kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi vaikuttaa tunnuslukuun.

Taseen kertynyt yli-/alijäämä

Pitkän aikavälin tulorahoitustavoite voidaan asettaa taseen kertyneen yli-/alijäämän perusteella. Alijäämäiset talousarviot pienentävät taseen ylijäämän määrää.

Kertynyt yli-/alijäämä euroa/asukas

Kun kertynyt yli-/alijäämä jaetaan kunnan asukasluvulla, saadaan vertailukelpoinen tunnusluku kuntien välisessä vertailussa. Pitkän aikavälin tulorahoituksen tavoitearvon tulisi olla vähintään 300–400 euroa/asukas.

TULOSLASKELMA 2023 - 2027 (ulkoiset ja sisäiset erät)					
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	6 012 438	5 578 900	5 758 700	5 695 000	5 661 800
Myyntitulot	3 158 720	2 889 600	3 006 900	3 001 400	2 984 400
Maksutulot	79 568	53 700	43 800	42 800	42 800
Tuet ja avustukset	169 113	129 350	170 900	147 900	147 900
Muut toimintatulot	2 605 036	2 506 250	2 537 100	2 502 900	2 486 700
Toimintakulut	-13 188 938	-13 269 350	-13 960 900	-13 766 200	-13 739 600
Henkilöstömenot	-4 923 172	-5 083 400	-4 948 000	-4 932 500	-4 943 800
Palvelujen ostot	-5 288 734	-5 215 050	-5 743 600	-5 619 800	-5 597 200
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-912 207	-964 500	-982 000	-966 200	-967 100
Avustukset	-219 891	-211 500	-398 000	-398 000	-398 000
Muut toimintamenot	-1 844 934	-1 794 900	-1 889 300	-1 849 700	-1 833 500
TOIMINTAKATE	-7 176 500	-7 690 450	-8 202 200	-8 071 200	-8 077 800
Verotulot	5 754 426	4 744 000	5 516 000	5 688 000	5 761 000
Kunnallisvero	4 509 107	3 543 000	4 312 000	4 455 000	4 503 000
Kiinteistövero	576 059	702 000	774 000	777 000	777 000
Yhteisövero	669 259	499 000	430 000	456 000	481 000
Valtionosuudet	3 594 560	3 087 400	3 584 700	3 584 700	3 584 700
Verotulomenetyksen korv.	692 328	688 900	526 800	526 800	526 800
Peruspalveluiden vo	1 378 629	1 110 500	1 320 000	1 320 000	1 320 000
Verotuloihin perustuva vo	1 701 156	1 563 000	1 666 700	1 666 700	1 666 700
Opetus ja kulttuuri vo	-177 553	-275 000	71 200	71 200	71 200
Rahoitustulot ja -menot	-70 051	-177 900	-74 500	-98 400	-88 700
Korkotulot	78 740	0	60 000	0	0
Muut rahoitustulot	6 566	3 500	7 000	3 500	3 500
Korkomenot	-154 742	-181 200	-140 500	-101 400	-91 700
Muut rahoitusmenot	-615	-200	-1 000	-500	-500
VUOSIKATE	2 102 434	-36 950	824 000	1 103 100	1 179 200
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman muk. poistot	-1 196 277	-1 220 450	-1 172 600	-1 180 600	-1 139 000
TILIKAUDEN TULOS	906 158	-1 257 400	-348 600	-77 500	40 200
Poistoeron lisäys/vähennys	35 748	28 450	27 100	25 800	24 700
TILIKAUDEN YLI-/ ALIJÄÄMÄ	941 906	-1 228 950	-321 500	-51 700	64 900

8. Investointiosa

Investointimenot kirjataan taseeseen ja sieltä vaikutusaikanaan poistoina kuluiksi kunnanhallituksen hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Investoinniksi katsotaan aktivointirajan (pienhankintaraja) ylittävät hankkeet tai hankinnat. Kunnanhallitus on vahvistanut aktivointirajaksi 10.000 euroa.

Kunnanvaltuusto myöntää määrärahat taseryhmittäin ja yli 500.000 euron hankkeille hankkeittain. Irtaimen omaisuuden osalta valtuusto myöntää määrärahan yli 100.000 euron hankinnalle yksilöidysti. Valtuusto voi talousarvion sitovilla perusteluilla määrätä määrärahan kohteittain tai muulla tavoin ohjata määrärahojen käyttöä.

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Investointitulot	0	0	0
Investointimenot	-2 800 000	-1 215 000	-180 000
Investoinnit netto	-2 800 000	-1 215 000	-180 000

Vuoden 2025 investoinnit ovat yhteensä 2 800 000 euroa. Suurin investointi liittyy Kanteenmaan – alavesisäiliön välisen runkolinjan uusimiseen, yhteensä 3 525 000 euroa suunnitelmakauden aikana. Muutoin investoinnit pidetään maltillisena.

RAKENNUKSET	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Tulot	0	0	0
Menot			
Teknisen varaston kameravalvonta	-15 000		
Vartiolan huoltorakennuksen takavaraston saneeraus	-15 000		
Keskuskoulun vakkikaappien ja IV-puhaltimien uusiminen	-45 000		
Kaisankoti /Pakari / Hilma ja Matti -kattojen huoltopinnoitus	-50 000		
Terveysasema, kupariputkien uusiminen		-30 000	-80 000
Paloasema, käyttövesiputkien saneeraus		-35 000	
Pohjoisseudun koulun ulkomaalaus	-10 000		
Vaparin ulkomaalaus	-10 000		
Rakennukset yhteensä	-145 000	-65 000	-80 000
Netto	-145 000	-65 000	-80 000

Rakennukset

Teknisen varaston kameravalvonnan asentamiseen varataan 15 000 euroa. Vartiolan huoltorakennuksen takavaraston saneeraukseen 15 000 euroa. Keskuskoulun talotekniikkaa saneerataan vakkikaappien ja IV-puhaltimien uudistamisella 45 000 eurolla. Kaisankoti / Pakari / Hilma ja Matti -kattojen huoltopinnoitukseen varataan 50 000 euroa. Ulkomaalauksia suoritetaan Pohjoisseudun koululla ja Vaparilla. Terveysaseman ja paloaseman kupariputkien käyttöveden uusimiseen tulee varautua suunnitelmavuosina.

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Tulot	0	0	0
Menot			
Porttikallion urheilualue	-25 000	-25 000	
Päiväkodin piha-alue	-30 000		
Keskuskoulun piha-alue	-10 000		
Katujen rakentaminen	-50 000	-50 000	-50 000
Katujen ja teiden valaistus		-30 000	-30 000
Puistot	-10 000	-10 000	-10 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-125 000	-115 000	-90 000
Netto	-125 000	-115 000	-90 000

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Porttikallion urheilualan yleissuunnitelman 2 vaiheen rakentamistoimeen on varattuna 25 000 euroa vuosille 2025 ja 2026. Päiväkodin piha-alueen muutostöihin varataan 30 000 euroa. Keskuskoulun leikkialueen kiipeilytelineeseen / leikkiväliseen 10 000 euroa. Katujen ja pihojen kunnostustöihin varataan 50 000 euroa ja yleisiin puistoihin 10 000 euroa. Katuvalosaneerauksia jatketaan vuonna 2026.

KALUSTO	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Tulot	0	0	0
Menot			
Netto	0	0	0

Kalusto

Ei tiedossa olevia kalustohankintoja.

VESIHUOLTOLAITOS	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Tulot	0	0	0
Menot			
Vesilaitos, runkovesijohdon uusinta Kanteenmaan ja alavesisäiliön välille	-2 500 000	-1 025 000	
Vesilaitos, varautuminen	-10 000	-10 000	-10 000
Vesilaitos, kaivonpaikkatutkimukset	-20 000		
Viemärlaitos	0	0	0
Vesihuoltolaitos yhteensä	-2 530 000	-1 035 000	-10 000
Netto	-2 530 000	-1 035 000	-10 000

Vesihuoltolaitos

Kanteenmaan – alavesisäiliön välisen talousveden runkolinjan rakentaminen aloitetaan vuonna 2025 ja se jatkuu vuodelle 2026. Varautumiseen poikkeusoloihin varataan 10 000 euroa per vuosi. Kaivonpaikkatutkimuksiin varataan 20 000 euroa vuodelle 2025.

9. Rahoitusosa

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Laskelmassa osoitetaan, kuinka paljon tulorahoituksen lisäksi tarvitaan pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan. Laskelma näyttää budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

RAHOITUSLASKELMA 2023 - 2027						
	TP 2023	TA 2024	TPe 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	2 102 434	-36 950	920 450	824 000	1 103 100	1 179 200
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjausevät						
	2 102 434	-36 950	920 450	824 000	1 103 100	1 179 200
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-720 665	-1 310 000	-500 000	-2 800 000	-1 990 000	-180 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin		0	0	0	0	0
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	70 000	0	0	0	0	0
	-650 665	-1 310 000	-500 000	-2 800 000	-1 990 000	-180 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 451 769	-1 346 950	420 450	-1 976 000	-886 900	999 200
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Muut saamiset muilta						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos						
	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-547 703	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Rahoituksen rahavirta	-947 703	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000
Rahavarojen muutos	504 066	-1 696 950	70 450	-2 326 000	-1 236 900	649 200

Rahoituslaskelman tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TPe 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	1 451 769	-1 346 950	420 450	-1 976 000	-886 900	999 200
Investointien tulorahoitus, %	291,7	-3	184	29	55	655
Laskennallien lainanhoitokate	4,1	0,2	1,9	1,8	2,4	2,6
Maksuvalmius						
Kassavarat 31.12., 1000 e	3 177	1 175	3 000	674	-563	86,30
Kassastamaksut, 1000 e	21 360	8 629	8 581	7 142	8 385	10 036
Kassan riittävyys, pv	54	50	128	34	-25	3

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * vuosikate / (investointien omahankintameno + antolainojen nettolisäys + lainanlyhennykset)

Investointien tulorahoitusprosentti osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennyksien yhteismäärästä.

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1–2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv * Rahavarat varainhoitovuoden lopussa / Kassasta maksut varainhoitovuonna

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Riittävänä tavoitearvona voidaan pitää 14–30 päivän kassan riittävyyttä.

Talousarviolainat

Vuosina 2018 ja 2019 kunnan lainakanta lisääntyi merkittävästi, koska kunnassa toteutettiin isot rakennushankkeet – uusi koulu ja päiväkotia. Koulua varten nostettiin lainaa 5,4 milj. euroa ja päiväkotia varten 2,6 milj. euroa. Lainaehtojen mukaan uudisrakennuksia varten otettujen lainojen lyhennykset on jaettu 20 vuodelle, mutta koko jäljellä oleva laina erääntyy maksettavaksi 10 vuoden kuluttua lainan nostamisesta. Lainojen lyhennykset ovat vuosittain 400.000 euroa.

TALOUSARVIOLAINAT	TP 2023	TPe 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Lainan määrä 31.12.	6 465 000	6 065 000	5 665 000	5 265 000	4 865 000
Lainat euroa/asukas	2 444	2 319	2 194	2 067	1 935

Lainakanta tulee hieman supistumaan talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosina. Talousarviovuoden lopussa lainaa arvioidaan olevan 2.194 euroa/asukas. Kunnissa oli 31.12.2023 lainaa keskimäärin 3.377 euroa/asukas ja Pirkanmaan kunnissa 3.394 euroa/asukas.

10. Vesihuoltolaitoksen taseyksikkö

Maankäyttö- ja rakennuslaki sekä vesihuoltolaki on uudistettu 1.9.2014 alkaen. Lakimuutosten tavoitteena on parantaa vesihuoltolaitoksen toiminnan ja talouden läpinäkyvyyttä. Vesihuoltolaitos on ollut laskennallisesti eriytetty 1.1.2002 alkaen. Vesihuoltolaki edellyttää vesihuollon kirjanpidon eriyttämistä ja Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon mukaan laskennallinen eriytys ei riitä. Tästä syystä kunnassa on tehty päätös vesihuoltolaitoksen muuttamisesta taseyksiköksi.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alue vahvistetaan vuoden 2025 aikana. Toiminta-alue on edellisen kerran päätetty vuonna 2011. Vesitaksvoja korotetaan talousarvio- ja taloussuunnitelma vuosina.

Vesihuoltolaitoksen taseyksiköstä esitetään tuloslaskelma, investointiosa ja rahoituslaskelma. Taseyksikön talousarviossa sovelletaan nettobudjetointia, sitovia erä valtuustoon nähden ovat tilikauden tulos sekä mahdolliset tilinpäätössiirrot. Huleveden viemärointi ei sisällä vesihuoltolaitoksen toimintaan, vaan se on siirretty katurakentamiseen.

Kunnan vesihuoltolaitos tuottaa tällä hetkellä kokoonsa nähden huomattavaa negatiivista tulosta. Suhteessa ylläpito-, saneeraus- ja uudiskustannuksiin nykyiset käyttö- ja perusmaksut eivät kata kunnalle syntyviä menoja. Sweco:n toteuttamassa taloussuunnitelmassa ilmenee, että vesilaitoksen käyttäjiltä saadut maksut suhteessa toteutuviin kustannuksiin ovat suhteessa 10/90. Vesihuoltolain mukaan maksujen tulisi olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä ne kattavat syntyneet kustannukset. Myös Vesilaitosyhdistys esittää, että kustannusten jakosuhte tulisi olla 50/50.

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA (ulkoinen)					
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	343 038	322 500	375 100	375 100	375 100
Liiketoiminnan muut tuotot	615	450	500	500	500
Tulot yhteensä	343 652	322 950	375 600	375 600	375 600
Materiaalit ja palvelut	-395 736	-353 500	-480 100	-480 100	-480 100
Henkilöstökulut	-92 002	-118 800	-126 600	-126 600	-126 600
Menot yhteensä	-487 738	-472 300	-606 700	-606 700	-606 700
Poistot	-310 825	-319 300	-290 600	-350 500	-356 400
Liiketoiminnan muut kulut	-21 267	-4 750	-5 800	-5 800	-5 800
Liikelylijäämä/-alijäämä	-476 178	-473 400	-527 500	-587 400	-593 300
Korvaus jäännöspääomasta/ Peruspääomasta	0	0	0	0	0
Ylijäämä/-alijäämä ennen varauksia	-476 178	-473 400	-527 500	-587 400	-593 300
Poistoeron muutos	20 767	13 450	12 100	10 800	9 700
Tilikauden yli-/alijäämä	-455 411	-459 950	-515 400	-576 600	-583 600

Sitovat erät	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Varsinainen toiminta					
Liikelylijäämä (+) tai -alijäämä (-)	-476 178	-473 400	-527 500	-587 400	-593 300
Poistot	310 825	319 300	290 600	350 500	356 400
Sitova tuloarvio	-165 353	-154 100	-236 900	-236 900	-236 900

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA (ulkoiset ja sisäiset erät)					
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto					
Vesimaksut, ulkoiset	343 038	322 500	375 100	375 100	375 100
Vesimaksut, sisäiset	22 375	16 900	17 600	17 600	17 600
	365 412	339 400	392 700	392 700	392 700
Liiketoiminnan muut tuotot					
Ulkoiset tulot	615	450	500	500	500
Sisäiset tulot	0	0	0	0	0
	615	450	500	500	500
Tulot yhteensä	366 027	339 850	393 200	393 200	393 200
Materiaalit ja palvelut					
Ulkoiset menot	-395 736	-353 500	-480 100	-480 100	-480 100
Sisäiset menot	-76 644	-75 350	-76 100	-76 100	-75 600
	-472 380	-428 850	-556 200	-556 200	-555 700
Henkilöstömenot	-92 002	-118 800	-126 600	-126 600	-126 600
Poistot	-310 825	-319 300	-290 600	-350 500	-356 400
Liiketoiminnan muut kulut					
Ulkoiset menot	-21 267	-4 750	-5 800	-5 800	-5 800
Sisäiset menot					
Poistoeron muutos	20 767	13 450	12 100	10 800	9 700
Menot yhteensä	-875 707	-858 250	-967 100	-1 028 300	-1 034 800
Liikelylijäämä	-509 680	-518 400	-573 900	-635 100	-641 600
Rahoitustulot ja -menot	0	0	0	0	0
Korkomenot	0	0	0	0	0
Korvaus jäännöspääomasta/	0	0	0	0	0
Peruspääomasta	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-509 680	-518 400	-573 900	-635 100	-641 600

Sitovat erät	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Varsinainen toiminta					
Liikelylijäämä (+) tai -alijäämä (-)	-509 680	-518 400	-573 900	-635 100	-641 600
Poistot	310 825	319 300	290 600	350 500	356 400
Sitova tuloarvio	-198 855	-199 100	-283 300	-284 600	-285 200
Rahoituserät					
Rahoitusmenot	0	0	0	0	0
Korvaus jäännöspääomasta	0	0	0	0	0

Vesihuollon investoinnit on selvitetty investointiosassa.

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA 2023 - 2027					
	TP 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta					
Liikelylijäämä/-alijäämä	-509 680	-518 400	-573 900	-635 100	-641 600
Poistot	310 825	319 300	290 600	350 500	356 400
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauuserät	54 269	58 450	58 500	58 500	58 000
	-144 586	-140 650	-224 800	-226 100	-227 200
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-373 120	-705 000	-2 530 000	-1 035 000	-10 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot					
	-373 120	-705 000	-560 000	-540 000	-10 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-517 706	-845 650	-784 800	-766 100	-237 200
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys					
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-179 248	845 650	784 800	766 100	237 200
	-179 248	845 650	784 800	766 100	237 200
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Rahoituksen rahavirta	-696 954	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	-696 954	0	0	0	0